

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

یا علی

فیبا:

مجموعه آثار امامت و ولایت
«ویژه مناسبت های ماه ذی الحجۃ الحرام»

جلد ۲

حدیث شریف کساء

قطره ای از فضائل پنج تن آل عبا علیهم صلوات الله

شناسنامه کتاب

نام کتاب:..... حدیث شریف کساء، قطره ای از فضائل پنج تن آل عبا علیهم صلوات الله

تیراژ:

نخاء:

ناشر:.....

نوبت چاپ:.....

حدیث شریف کساء

قطره ای از فضائل پنج تن آل عبا علیهم صلوات الله

تقديم به:

محور و ملجاء اصحاب كساء

حضرت فاطمه زهراء سلام الله عليها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ سَمِعْتُ فَاطِمَةَ
أَنَّهَا قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ أَبِي رَسُولُ اللَّهِ فِي بَعْضِ الْأَيَّامِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةُ فَقُلْتُ عَلَيْكَ السَّلَامُ قَالَ إِنِّي أَجِدُ فِي
بَدَنِي ضَعْفًا فَقُلْتُ لَهُ أَعِيدَكَ بِاللَّهِ يَا أَبَتَاهُ مِنَ الضَّعْفِ فَقَالَ يَا فَاطِمَةُ ابْتِنِي بِالْكِسَاءِ الْبِيَانِيِّ فَغَطَّيْنِي بِهِ فَأَتَيْتُهُ بِالْكِسَاءِ
الْبِيَانِيِّ فَغَطَّيْتُهُ بِهِ وَصِرْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهِ وَآذَا وَجْهُهُ يَتَلَأَلُ كَأَنَّهُ الْبُدْرُ فِي لَيْلَةٍ تَامِهِ وَكَوَالِهِ فَمَا كَانَتْ إِلَّا سَاعَةٌ وَإِذَا بَوْلِي
الْحَسَنُ قَدْ أَقْبَلَ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَاهُ فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا قُرَّةَ عَيْنِي وَ ثَمَرَةَ فُوَادِي فَقَالَ يَا أُمَاهُ إِنِّي أَشَمُّ
عِنْدَكَ رَائِحَةً طَيِّبَةً كَأَنَّهَا رَائِحَةُ جَدِّي رَسُولِ اللَّهِ فَقُلْتُ نَعَمْ إِنَّ جَدَّكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَأَقْبَلَ الْحَسَنُ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قَالَ
السَّلَامُ يَا جَدَّاهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأَذُنُ لِي أَنْ أَدْخُلَ مَعَكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَ يَا صَاحِبَ حَوْضِي
قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ مَعَهُ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَمَا كَانَتْ إِلَّا سَاعَةٌ وَإِذَا بَوْلِي الْحُسَيْنِ قَدْ أَقْبَلَ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أُمَاهُ
فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَ يَا قُرَّةَ عَيْنِي وَ ثَمَرَةَ فُوَادِي فَقَالَ لِي يَا أُمَاهُ إِنِّي أَشَمُّ عِنْدَكَ رَائِحَةً طَيِّبَةً كَأَنَّهَا رَائِحَةُ جَدِّي
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقُلْتُ نَعَمْ إِنَّ جَدَّكَ وَ أَخَاكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَدَنَى الْحُسَيْنُ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قَالَ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا جَدَّاهُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ اخْتَارَهُ اللَّهُ أَتَأَذُنُ لِي أَنْ أَكُونَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَلَدِي وَ
يَا شَافِعَ أُمَّتِي قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ مَعَهُمَا تَحْتَ الْكِسَاءِ فَأَقْبَلَ عِنْدَ ذَلِكَ أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَبَا الْحَسَنِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَقَالَ يَا فَاطِمَةُ إِنِّي أَشَمُّ عِنْدَكَ رَائِحَةً طَيِّبَةً كَأَنَّهَا
رَائِحَةُ أَخِي وَ ابْنِ عَمِّي رَسُولِ اللَّهِ فَقُلْتُ نَعَمْ هَا هُوَ مَعَ وَلَدَيْكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَأَقْبَلَ عَلِيُّ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأَذُنُ لِي أَنْ أَكُونَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ قَالَ لَهُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَخِي يَا وَصِيَّيَ وَ خَلِيفَتِي وَ صَاحِبَ لِيوَاتِي
قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ عَلِيُّ تَحْتَ الْكِسَاءِ ثُمَّ أَتَيْتُ نَحْوَ الْكِسَاءِ وَ قُلْتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَتَاهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأَذُنُ لِي أَنْ
أَكُونَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ قَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا بِنْتِي وَ يَا بَضْعَتِي قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلْتُ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَلَمَّا اكْتَمَلْنَا جَمِيعًا
تَحْتَ الْكِسَاءِ أَخَذَ أَبِي رَسُولُ اللَّهِ بِطَرْفِي الْكِسَاءِ وَ أَوْمَى بِيَدِهِ الْيُمْنَى إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ اللَّهُمَّ إِنَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي وَ
خَاصَّتِي وَ حَامَتِي لِحَمِيهِمْ لَحْمِي وَ دَمُهُمْ دَمِي يُؤْلَمُنِي مَا يُؤْلَمُهُمْ وَ يَجْرُنُنِي مَا يَجْرُنُهُمْ أَنَا حَزْبٌ لِمَنْ حَارَهُمْ وَ سَلِمٌ لِمَنْ سَالَهُمْ
وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُمْ وَ مُجِبٌّ لِمَنْ أَحَبَّهُمْ إِنَّهُمْ مِنِّي وَ أَنَا مِنْهُمْ فَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ عُفْرَاتِكَ وَ رِضْوَانِكَ
عَلَيَّ وَ عَلَيْهِمْ وَ أَدْهِبْ عَنْهُمْ الرَّجْسَ وَ طَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَا مَلَائِكَتِي وَ يَا سُكَّانَ سَمَوَاتِي إِنِّي مَا خَلَقْتُ سَمَاءَ
مَبْنِيَّةً وَ لَا أَرْضًا مَدْحِيَّةً وَ لَا قَمَرًا مُنِيرًا وَ لَا شَمْسًا مُضِيئَةً وَ لَا فَلَكَا يَدُورُ وَ لَا بَحْرًا يَجْرِي وَ لَا فَلَكَا يَسْرِي إِلَّا فِي مَحَبَّةٍ
هَؤُلَاءِ الْخَمْسَةَ الَّذِينَ هُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ الْأَمِينُ جِبْرَائِيلُ يَا رَبِّ وَ مَنْ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ هُمْ أَهْلُ بَيْتِ النَّبِيِّ
وَ مَعْدَنَ الرِّسَالَةِ هُمْ فَاطِمَةُ وَ أَبُوهَا وَ بَعْلُهَا وَ بَنُوهَا فَقَالَ جِبْرَائِيلُ يَا رَبِّ أَتَأَذُنُ لِي أَهْبِطَ إِلَى الْأَرْضِ لِأَكُونَ مَعَهُمْ سَادِسًا
فَقَالَ اللَّهُ نَعَمْ قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَهَبِطْ الْأَمِينُ جِبْرَائِيلُ وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ الْعَلِيُّ الْأَعْلَى يُفَرِّقُكَ السَّلَامُ وَ
يُخْصِّكَ بِالتَّحِيَّةِ وَ الْإِكْرَامِ وَ يَقُولُ لَكَ وَ عَزَّتِي وَ جَلَالِي إِنِّي مَا خَلَقْتُ سَمَاءَ مَبْنِيَّةً وَ لَا أَرْضًا مَدْحِيَّةً وَ لَا قَمَرًا مُنِيرًا وَ لَا
شَمْسًا مُضِيئَةً وَ لَا فَلَكَا يَدُورُ وَ لَا بَحْرًا يَجْرِي وَ لَا فَلَكَا يَسْرِي إِلَّا لِأَجْلِكُمْ وَ مَحَبَّتِكُمْ وَ قَدْ أَذِنُ لِي أَنْ أَدْخُلَ مَعَكُمْ فَهَلْ

تَأَذِّن لِي يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا آمِينَ وَحِي اللَّهُ إِنَّهُ نَعَمْ قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلَ جِبْرَائِيلُ مَعَنَا تَحْتَ الْكِسَاءِ فَقَالَ لِأَبِي إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَوْحَى إِلَيْكُمْ يَقُولُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُم تَطْهِيراً فَقَالَ عَلِيُّ لِأَبِي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنِي مَا لِيَجُلُوسِنَا هَذَا تَحْتَ الْكِسَاءِ مِنَ الْفَضْلِ عِنْدَ اللَّهِ فَقَالَ النَّبِيُّ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا وَ اضْطَفَانِي بِالرِّسَالَةِ نَحِيًّا مَا ذُكِرَ خَبَرْنَا هَذَا فِي مَخْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ الْأَرْضِ وَ فِيهِ جَمْعٌ مِنْ شَيْعَتِنَا وَ مُجْتَبِينَ إِلَّا وَ تَزَلَّتْ عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ وَ حَقَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَ اسْتَغْفَرْتُ لَهُمْ إِلَى أَنْ يَنْتَفِرُوا فَقَالَ عَلِيُّ إِذَا وَ اللَّهُ فُزْنَا وَ فَازَ شَيْعَتُنَا وَ رَبِّ الْكُعْبَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ ثَانِيًّا يَا عَلِيُّ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا وَ اضْطَفَانِي بِالرِّسَالَةِ نَحِيًّا مَا ذُكِرَ خَبَرْنَا هَذَا فِي مَخْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ الْأَرْضِ وَ فِيهِ جَمْعٌ مِنْ شَيْعَتِنَا وَ مُجْتَبِينَ وَ فِيهِمْ مَهْمُومٌ إِلَّا وَ فَرَّجَ اللَّهُ هَمَّهُ وَ لَا مَغْمُومٌ إِلَّا وَ كَشَفَ اللَّهُ عَمَّهُ وَ لَا طَالِبٌ حَاجَةً إِلَّا وَ قَضَى اللَّهُ حَاجَتَهُ فَقَالَ عَلِيُّ إِذَا وَ اللَّهُ فُزْنَا وَ سَعِدْنَا وَ كَذَلِكَ شَيْعَتُنَا فَازُوا وَ سَعِدُوا فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَبِّ الْكُعْبَةِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

از فاطمه زهرا سلام الله عليها دختر گرامی رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم روایت است که فرمودند: در یکی از روزها پدرم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بر من وارد شده و فرمودند: سلام بر تو ای فاطمه.

عرض کردم: و سلام بر شما ای پدرجان. فرمودند: ضعیفی شدید در خود احساس می کنم. گفتم: پدرجان، شما را از ضعف به خداوند پناه می دهم.

فرمودند: ای فاطمه! آن عبای یمنی را برایم بیاور و مرا با آن بپوشان. آن را آورده، حضرتش را بدان پوشاندم و شروع کردم به او نگاه کردن، دیدم چهره اش مانند ماه کامل شب چهارده می درخشد. لحظاتی نگذشته بود که ناگاه فرزندم حسن از راه رسید و گفت: سلام بر تو ای مادرجان.

گفتم: و سلام بر تو ای نور دیده و ای میوه ی دلم. گفت: مادر جان، من بوی خوشی نزد شما می یابم، گویی بوی جدم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است. گفتم: آری فرزندم، جدت زیر این عبا قرار دارد. حسن به سوی عبا پیش رفت و گفت: سلام بر تو ای جد بزرگوار، ای رسول خدا، آیا اجازه می دهی در کنار شما زیر عبا درآیم؟

رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: و سلام بر تو ای فرزند من و صاحب حوض من، به تو اجازه دادم. حسن نیز با آن حضرت به زیر عبا رفت. لحظاتی نگذشته بود که ناگاه فرزندم حسین از راه رسید و گفت: سلام بر تو ای مادرجان. سلام بر تو ای نور دیده و ای میوه ی دلم.

گفت: مادرجان، من بوی خوشی نزد شما می یابم، گویی بوی جدم رسول خدا است. گفتم: آری فرزندم، جدت و برادرت زیر این عبا هستند. حسین به سوی عبا نزدیک شد و گفت: سلام بر تو ای جد بزرگوار، سلام بر تو ای کسی که خدا او را برگزیده است، آیا اجازه می دهی با شما دو نفر در زیر این عبا باشم؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: و سلام بر تو ای فرزند من و ای شیعی امت من، به تو اجازه دادم. او هم به زیر عبا درآمد. آن گاه ابوالحسن علی بن ابی طالب از راه رسید و گفت: سلام بر تو ای فاطمه ای دختر رسول خدا. گفتم: و سلام بر تو ای ابوالحسن و ای امیرمؤمنان. گفت: ای فاطمه، من بوی خوشی نزد تو می یابم، گویی بوی برادر و پسر عمویم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است. گفتم: آری، ایشان با دو فرزندت زیر این عبا هستند.

علی به سوی عبا پیش رفت و گفت: سلام بر تو ای رسول خدا، آیا اجازه می دهی که با شما در زیر این عبا باشم؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: و سلام بر تو ای برادر و وصی و جانشین من و صاحب پرچم من، آری به تو اجازه دادم. علی نیز به زیر عبا درآمد آن گاه خودم به سوی عبا رفتم و گفتم: سلام بر تو ای پدر جان! ای رسول خدا، آیا اجازه می دهی که با شما زیر این عبا باشم؟ به من فرمودند: سلام بر تو ای دختر من و پاره ی تن من، به تو اجازه دادم. من هم با آنان در زیر عبا درآمدم.

چون جمع ما کامل شد و همگی به زیر عبا جمع شدیم، پدرم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم یک طرف عبا را گرفته و با دست راست خود به آسمان اشاره کردند و گفتند: خداوندا، اینان اهل بیت و خاصان و مخصوصان منند، گوشتشان از گوشت من، و خونشان از خون من است، آن چه آنان را به درد آورد مرا به درد می آورد، و آن چه آنان را اندوهگین کند مرا اندوهگین می کند، من در جنگم با کسی که با آنان بجنگد، و در صلح و صفایم با کسی که با آنان در صلح و صفا باشد، دشمنم با هر که با آنان دشمنی کند، و دوستم با کسی که آنان را دوست بدارد، آنان از منند و من هم از آنانم، پس صلوات و برکات و رحمت و آمرزش و خشنودی خود را بر من و آنان قرار ده، و هرگونه پلیدی را از آنان دور ساز و آنان را پاک و پاکیزه قرار ده.

در این هنگام خدای عزوجل فرمود: «ای فرشتگان من وای ساکنان آسمان های من، من آسمان برافراشته و زمین گسترده و ماه تابان و خورشید درخشان و چرخ گردان و کشتی روان و دریای خروشان را نیافریدم جز به خاطر دوستی این پنج تن که اینک در زیر عبا هستند».

پس جبرئیل امین گفت: پروردگارا، چه کسانی در زیر عبا هستند؟ خدای عزوجل فرمود: آنان خاندان نبوت و معدن رسالت هستند، آنان فاطمه و پدر فاطمه و شوهر فاطمه و فرزندان فاطمه هستند.

جبرئیل گفت: پروردگارا، آیا مرا نیز اجازه می دهی که به زمین فرود آیم تا ششمین نفر با آنان باشم؟ خدای عزوجل فرمود: آری، تو را اجازه دادم. جبرئیل امین فرود آمد و به پدرم گفت: سلام بر تو ای رسول خدا، خداوند برتر و والا تو را سلام می رساند و به تحیت و تکریم مخصوص داشته، می فرماید: «به عزت و جلالم سوگند که من آسمان برافراشته و زمین گسترده و ماه تابان و خورشید درخشان و چرخ گردان و دریای خروشان و کشتی روان را نیافریدم مگر به خاطر شما و دوستی شما.» و اینک مرا اجازه داده که با شما باشم، آیا اجازه می دهی ای رسول خدا؟ پدرم فرمودند: و سلام بر تو ای امین وحی خدا، آری تو را اجازه دادم. جبرئیل نیز با ما به زیر عبا درآمد و به پدرم گفت: خداوند به شما (آیه تطهیر را) وحی فرستاده و می فرماید: جز این نیست که خداوند می خواهد هرگونه پلیدی را از شما خاندان دور سازد و شما را پاک و پاکیزه قرار دهد. علی به پدرم گفت: ای رسول خدا، مرا خبر ده که چه فضیلتی نزد خداوند برای جلوس ما در زیر عبا هست؟ رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: سوگند به خدایی که مرا به حق به پیامبری برانگیخته و برای رسالت هم راز خود ساخته، این حکایت ما در هیچ محفلی از محافل اهل زمین که جمعی از شیعیان و دوستان ما در آن باشند یاد نمی شود جز آن که رحمت الهی بر آنان فرود می آید و فرشتگان گرداگرد آنان جمع می شوند و برای آنان آمرزش می طلبند تا ازان مجلس پراکنده شوند. علی گفت: در این صورت به خدا سوگند که ما رستگار شدیم و شیعیان ما نیز رستگار شدند به خدای کعبه سوگند. پدرم برای مرتبه دوم فرمودند: ای علی، سوگند به خدایی که مرا به حق به پیامبری برانگیخته و برای رسالت هم راز خود ساخته، این خبر ما در هیچ محفلی از محافل اهل زمین که جمعی از شیعیان و دوستان ما در آن باشند یاد نمی شود جز آن که اگر اندوهگینی در میان آنان باشد خداوند اندوهش را برطرف می سازد، و اگر غم زده ای باشد، خداوند غمش را می زداید، و اگر حاجتمندی باشد خداوند حاجتش را برآورده خواهد ساخت. علی گفت: در این صورت به خدا سوگند که ما رستگار و خوشبخت شدیم و نیز شیعیان ما در دنیا و آخرت رستگار و خوشبخت شدند به خدای کعبه سوگند.

بخش اول:

حدیث شریف کساء، منابع، مدارک

مقدمه

آیات و روایات فضائل بی شمار اهل بیت علیهم السلام، آن قدر فراوان است که بیان خلاصه آن نیز در توان بشر معمولی نیست تا چه رسد به شرح و توصیف آن. وظیفه ما فراهم ساختن زمینه جریان زمزمی از آب حیات و ابلاغ گوشه ای از این فضائل به اندیشه تشنه بشری است تا در پرتو نور آن، راه را از بی راه ظلمت ها تشخیص داده و سیراب معارف ناب گردند.

حدیث شریف کساء یکی از آن احادیث نورانی فضائل است که خواندن و شنیدن آن برکات فراوان و عمل به آموزه های تربیتی آن نیز فرد، خانواده و جامعه بشری را به رشد و سعادت و کمال می رساند.

فضیلت با فضیلت در فضیلت

یکی از مناسبت های ماه مبارک ذی الحجة الحرام، صدور حدیث شریف کساء است. زمان صدور «حدیث شریف کساء»، هم زمان با نزول «آیه مباهله» یعنی در ۲۴ ذی الحجة سال نهم هجری است، و از زیبایی های این دو مناسبت مهم، نزول «آیه تطهیر» است. بنابراین نزول آیه مباهله، صدور حدیث کساء را در پی داشت و صدور حدیث کساء موجبات نزول آیه تطهیر را فراهم ساخت^۱. و این هر سه فضیلت آسانی در شأن یک خانواده خدایی از خاندان وحی و نبوت و جایگاه رفیع امامت، یعنی حضرات اهل بیت عصمت و طهارت، پنج تن آل عبا علیهم صلوات الله شرف صدور یافت.

شرح ماجرا

۱. الصراط المستقیم إلى مستحقی التقدیم، عاملی نباتی، المکتبة الحیدریة، نجف اشرف، ۱۳۸۴ ق، ج ۱، ص ۱۸۶، به نقل از صحیح مسلم: أَنَّ النَّبِيَّ لَمَّا خَرَجَ بِالْأَرْبَعَةِ إِلَى الْمُبَاهَلَةِ قَالَ اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي سِيسِ فِي أَدَامَةٍ مِي نُويسِد: وَ ذَكَرَ الشَّيْخُ الْمُفِيدُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ ضَعَّ الْكِسَاءَ عَلَيْهِمْ ثُمَّ قَالَ: هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ آيَةَ التَّطَهِيرِ. هم چنین مرحوم علامه محمد باقر مجلسی رحمه الله عليه در کتاب «لوامع صاحبقرانی مشهور به شرح فقیه، ج ۶، ص: ۲۵۶» از سید ابن طاوس نقل کرده: مباهله در روز ۲۴ ذی الحجة واقع شده و سنت است که این روز را روزه بدارد به شکرانه این نعمت که مباهله برای اصحاب کساء واقع شد و آیه تطهیر نازل شد با آیه مباهله در شأن اهل البیت علیهم السلام و سنت است که غسل کند و جامه ای پاکیزه بپوشد و از بوی خوش استفاده کند.

ورود هیئت مسیحیان نجران به مدینه و بحث و مجادله با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم، منجر به مباحله شد^۲. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم به فرمان خداوند متعال مأمور شد تا با آوردن عزیزان خود به میدان مباحله با مسیحیان نجران رو در رو شود. در وسط میدان مباحله رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم، عزیزان خود را در کنار هم جمع نموده و عبای خویش را بر روی آنان کشیده و خطاب به خداوند منان عرضه داشت: خدایا هر پیامبری اهل و خاندانی دارد، و اینان (فاطمه، علی، حسن و حسین علیهم السلام) خانواده من هستند. از تو می خواهم آنان را از هر نوع شر و بدی و ناپاکی دور ساخته و به پاکی و طهارت مطلق برسانی^۳!. در این هنگام جبرئیل به امر خدای عزوجل فرود آمد و به دنبال استجاب دعای پیامبر رحمت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم، آیه تطهیر را در شأن آل عبا علیهم صلوات الله نازل نمود. و این چنین در یک روز (۲۴ ذیحجه) و در لحظاتی کوتاه اما با شکوه، بر هزاران هزار فضیلت ارزشمند اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام، سه فضیلت دیگر افزوده شد.

۱. نزول آیه مباحله

۲. صدور حدیث شریف کساء

۳. نزول آیه تطهیر

حدیث مختصر، حدیث مفصل

حدیث کساء دو شأن صدور دارد:

۱. حدیث کساء مختصر: که در میدان مباحله و خانه ام سلمه از همسران رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم صادر شد و این حدیث مورد اتفاق شیعه و سنی است و اسناد متعدد و متواتری به خصوص در منابع اهل سنت دارد که تنها به دو نمونه از آن اشاره می شود:

 - صحیح مسلم و صحیح ترمذی می نویسند:

«عن سعد بن أبي وقاص في حديث آية المباحلة: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنَ وَالحُسَيْنَ، ثُمَّ قَالَ: اللَّهُمَّ هُوَلاءِ أَهْلِ بَيْتِي ۴».

وقتی آیه مباحله «فَمَنْ حَاجَكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَبَنَاتَنَا وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الكَاذِبِينَ (آل عمران/ ۶۱)» نازل شد؛ پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم، علی، فاطمه و حسن و حسین علیهم السلام را صدا کرد، سپس فرمودند: خدایا این ها اهل بیت من هستند.

- ابو سعید خدری از ام سلمه روایت نمود: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَحَسَنًا وَحُسَيْنًا، فَجَلَّلَ عَلَيْهِمْ كِسَاءً خَيْرِيًّا، فَقَالَ: اللَّهُمَّ هُوَلاءِ أَهْلِ بَيْتِي، اللَّهُمَّ أَذْهِبْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا. فَالْتِ أُمَّ سَلَمَةَ: أَلَسْتُ مِنْهُمْ؟ قَالَ: أَنْتِ إِلَى خَيْرٍ ۵.

^۲ . حکایت مباحله را در کتاب «مباحله، بالاترین فضیلت قرآنی امیرالمؤمنین علیه السلام» از انتشارات ستاد احیاء ایام امامت و ولایت، مطالعه کنید.

^۳ . و این همان حدیث کساء است که اهل بیت علیهم السلام در زیر عبای رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم جمع شدند.

^۴ . إثبات الهداة بالنصوص والمعجزات، شیخ حر عاملی، انتشارات علمی، بیروت، چاپ اول ۱۴۲۵ هجری، ج ۲، ص: ۲۷۹، به نقل از صحیح مسلم، باب فضایل صحابه، ج ۴، ص ۱۸۷۱ و صحیح ترمذی، ج ۵، ص ۶۵۴ .

^۵ . جامع البیان فی تفسیر القرآن، محمد بن جریر طبری، دارالمعرفه، بیروت لبنان، چاپ اول ۱۴۱۲ هجری، ج ۲۲، ص: ۶. تعداد زیادی از تفاسیر و کتب معتبر اهل سنت، همین حدیث را با اندکی تفاوت نقل کرده اند.

چون آیه تطهیر نازل شد، رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و علی و فاطمه و حسن و حسین را فرا خواند، آن گاه کسای خیری بر آنان پوشانید و گفت: « خدایا اینان خانواده من هستند. از تو می خواهم آنان را از هر نوع شر و بدی و ناپاکی دور ساخته و به پاکی و طهارت مطلق برسانی » ام سلمه گفت: آیا من از ایشان نیستم؟ پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: « تو بر خیر و نیکی هستی (اما از اهل بیت نیستی)!»

تقطیع فضائل؟!

یکی از روش های کتب اهل سنت، مانند: صحیح بخاری، مسلم و ...، تقطیع احادیث فضائل اهل بیت علیهم السلام و حذف بسیاری دیگر از عبارات احادیث، به منظور فضیلت سوزی از اهل بیت علیهم السلام و فضیلت سازی برای دیگران است. مانند: حکایت مباحله که از آن همه فضیلت، در کتب اصلی آنان، تنها به گوشه ای از ماجرا، آن هم اشاره ای گذرا شده است. و چه بسا اختصارگویی در حدیث شریف کساء نیز از همین قاعده پیروی نموده است.

۲. **حدیث کساء مفصل:** این حدیث در چند نوبت در مکان های مختلف از جمله در خانه حضرت فاطمه زهراء سلام الله علیها با تشریفات خاص صادر شده و امروزه بین شیعیان مشهور و معروف و چراغ مجالس و نقل محافل آنان است و عالمان خبیر و فقیهان کار آزموده، به خواندن آن اهتمام ویژه و توصیه فراوان می نمایند. از برکات قرائت حدیث کساء معروف و مفصل، کرامات عدیده و معجزات عجیبه است. ضمن آن که حاجات فراوانی را برآورده و گرفتاری ها و معضلات پیچیده ای را نیز مرتفع می سازد.

سند حدیث کساء مشهور

سند حدیث کساء معروف و مفصل در عوالم العلوم^۶ که تنها منبعی است که سند کامل این حدیث را نقل کرده چنین است: «رأيت بخط الشيخ الجليل السيد هاشم، عن شيخه السيد ماجد البحراني، عن الحسين بن زين الدين الشهيد الثاني، عن شيخه المقدس الأردبيلي، عن شيخه علي بن عبد العالي الكركي، عن الشيخ علي بن هلال الجزائري، عن الشيخ أحمد بن فهد الحلبي، عن الشيخ علي بن الخازن الحائري، عن الشيخ ضياء الدين علي بن الشهيد الأول، عن أبيه، عن فخر المحققين، عن شيخه ووالده العلامة الحلبي، عن شيخه المحقق، ابن نما الحلبي، عن شيخه محمد بن إدريس الحلبي، عن ابن حمزة الطوسي صاحب ثاقب المناقب، عن الشيخ الجليل محمد بن شهر آشوب، عن الطبرسي صاحب الاحتجاج، عن شيخه الجليل الحسن بن محمد بن الحسن الطوسي، عن أبيه شيخ الطائفة، عن شيخه المفيد، عن شيخه ابن قولويه القمي، عن شيخه الكليني، عن علي بن إبراهيم، عن أبيه إبراهيم بن هاشم، عن أحمد بن محمد بن أبي نصر البرنظي، عن قاسم بن يحيى الجلاء الكوفي، عن أبي بصير، عن أبان بن تغلب البكري، عن جابر بن يزيد الجعفي، عن جابر بن عبدالله الأنصاري، عن فاطمة الزهراء سلام الله عليها بنت رسول الله صلى الله عليه وآله^۷».

روش های شناخت احادیث صحیح

ممکن است برخی گمان کنند، تواتر و فراوانی سند در حدیث کساء مختصر، نشانه اعتبار و قوت آن و عدم تواتر در سند حدیث کساء مفصل، نشانه ضعف سندی و عدم اعتبار حدیث کساء مفصل است. اما محدثان کبیر و عالمان خبیر در فقه الحدیث، برای

^۶ . کتاب شریف عوالم العلوم اثر مرحوم شیخ عبدالله بن نورالدین بحرانی از شاگردان علامه مجلسی رحمة الله علیهما می باشد. بحرانی از محدثان و متکلمان امامیه است و مرحوم خوانساری در کتاب روضات الجنات او را «شیخ محدث ماهر، منتبج جلیل، متبحر نبیل» می نامد، گواه این مدعا آن است که بحرانی با بهره جستن نیک از فضای فرهنگی و اجتماعی مساعد عصر صفوی، نخست در تدوین بحار الانوار، یار و همکار علامه مجلسی شد و آن گاه خود به تدوین دائرة المعارف بزرگی به نام عوالم العلوم و المعارف در یکصد جلد پرداخت.

^۷ . جامع البیان فی تفسیر القرآن، محمد بن جریر طبری، دارالمعرفه، بیروت لبنان، چاپ اول ۱۴۱۲ هجری، ج ۲۲، ص: ۶.

تعداد زیادی از تفاسیر و کتب معتبر اهل سنت، همین حدیث را با اندکی تفاوت نقل کرده اند.

بررسی صحت و سقم احادیث و روایات و ادعیه و زیارات، تا ۱۵ روش را مطرح نموده اند که بررسی سندی تنها یکی از آن روش هاست. مضامین حدیث، سبک شناسی، استحکام متن، عدم تعارض با قرآن و روایات، تطابق با روایات دیگر، عمل اصحاب، احادیث من بلغ، تطابق با اصول اعتقادی و عقلی و.... برخی از روش های فقه الحدیث در اعتبار و صحت یک حدیث است. چه بسا احادیثی که دارای سند کامل و متواتر بوده اما هیچ یک از اصحاب به دلیل تعارض آن با آیات و تناقض با روایات دیگر به آن عمل نکرده اند و بالعکس احادیثی که سند مرسله و ناقص داشته و یا به اصطلاح خبر واحد بوده اند، اما به دلائل مختلف، مانند: مواردی که در بالا به آن اشاره شد، مورد توجه محدثان، عالمان و فقیهان از زمان ائمه اطهار علیهم السلام تا کنون بوده است.

اعتبار سند و عظمت محتوا

حدیث شریف کساء مشهور، از جمله احادیثی است که به دلیل مضامین بلند آن در معرفی فضائل حضرات پنج تن علیهم السلام، تطبیق تک تک فقرات آن با احادیث مستند دیگر، عدم تعارض با آیات قرآن، هم خوانی آن با اصول اعتقادی و مسلم مکتب اهل بیت علیهم السلام، ظهور و بروز کرامات و معجزات فراوان پس از قرائت آن، عالمان و فقیهان وارسته را از بررسی سندی آن به طور کامل بی نیاز ساخته، گرچه هیچ اشکال اساسی نیز به سند آن نمی توان وارد نمود.

رجوع به مراجع

با توجه به آن که ائمه اطهار علیهم السلام به منظور حفظ نظام شیعه در زمان غیبت، عموم شیعیان را به مراجعه به فقهای عظام و مراجع اعلم توصیه نموده اند، بدعوی است هنگام ظهور و بروز مسائل جدید یا اختلاف در مسائل دیگر تنها مرجع اصلی حل اختلاف و روشن شدن اتهام، فقهای عظام و مراجع اعلم شیعه هستند. همان گونه که عموم شیعیان از دیرباز تا کنون در تمامی مسائل مهم، نظر این بزرگواران را به عنوان نایبان عام حضرت مهدی علیه السلام جویا شده و می شوند. بنابراین اظهار نظر دیگران (خواه از اهل علم باشند یا غیر اهل علم) در مسائل مهمی از جمله مباحث امامت و ولایت صحیح نمی باشد، تا چه رسد به اقدام عملی^۸. گرچه نقد و نظر عالمانه! آن هم تنها در مراکز علمی، (نه عمومی) بلا اشکال است.

اتفاق نظری قابل توجه و قابل استناد

در میان عالمان شیعه برخی محدث و برخی مفسر، برخی فقیه و برخی کلامی و برخی دیگر عالم در علم اخلاق و جمعی عارف و موحد. نکته قابل توجه آن که حدیث شریف کساء در میان تمام عالمان فرهیخته، اعم از فقیه و مفسر، محدث و کلامی و... از ارزش و اعتبار بالایی برخوردار بوده و بر قرائت آن توصیه نموده، هم چنان که خود نیز به قرائت آن مداومت نموده اند. و این نشانه ای آشکار بر صحت و اعتبار این حدیث است.

نظر علماء و مراجع عظام در خصوص حدیث کساء معروف

- علامه شیخ آقا بزرگ تهرانی رحمه الله علیه: این حدیث نزد شیعیان قدر و منزلت بزرگی دارد. آنان به این حدیث تبرک می جویند و به خاطر عظمت و جلالتش آن را سینه به سینه محفوظ نگاه می دارند^۹.

^۸ . با کمال تأسف برخی افراد غیر بصیر طبق نظر شخصی و باطل خود مبنی بر غیر معتبر بودن حدیث کساء، اقدام به پاره نمودن آن در برخی مراکز نمودند.

^۹ . حدیث کساء و آثار شگفت، سید علی محمد ابطحی، انتشارات حبل المتین، چاپ پنجم، اردیبهشت ۱۳۹۰، ص ۱۰۲، به نقل از: الذریعه، ج ۲۴، ص ۲۰۵.

- حضرت آیت الله وحید خراسانی دامت برکاته: صدور اصل حدیث شریف کساء و دلالت آن بر عصمت مطلقه خمس طیبه صلوات الله علیهم برای اهل روایت و درایت! قابل انکار نیست و خواندن آن به کیفیتی که ذکر شده در بعضی از کتب حدیث، رجاءاً از مصادیق اخبار من بلغ است، هر چند سند آن نیز قوی است.^{۱۰}
- مرحوم حضرت آیت الله محجت رحمة الله علیه: حدیث کساء سند معتبری دارد. این حدیث نه تنها ضعف محتوایی ندارد، بلکه مضامین عالیّه آن دلالت بر صدور آن از جانب معصوم علیه السلام دارد، بلکه از معجزات حضرت زهرا سلام الله علیها است. خواندن این حدیث در تمام مواقع برای حوائج و مشکلات مهمّه کار ساز و معجزه آسا می باشد. کسی که مقداری عاقل باشد متوجه خواهد شد که این حدیث سند نمی خواهد (نیازی به بررسی سندی ندارد)^{۱۱}.
- حضرت آیت الله خامنه ای مدظله العالی در ضمن عیادت از حضرت آیت الله مجتهدی تهرانی، برای شفای ایشان هفتاد مرتبه سوره حمد و نیز حدیث شریف کساء را قرائت نمودند^{۱۲}.
- حضرت آیت الله محمّد الدینی رحمة الله علیه در زمان جنگ تحمیلی که شهرستان درود آماج بمباران حزب بعث عراق بود، به امام جمعه وقت درود حجت الاسلام و المسلمین حاج شیخ عبدالقائم شوشتری مد ظله العالی فرمودند: مردم را به مصلاهی نماز جمعه دعوت کنید و حدیث شریف کساء را قرائت کنید، پس از عمل به توصیه ایشان بمباران شهرستان درود برای همیشه متوقف شد. نکته جالب توجه آن که وقتی هوایی متجاوز سقوط کرد و خلبان آن دستگیر شد در اعترافات خود گفت: برای بمباران شهرستان درود می آمدم ولی شهر را پیدا نمی کردیم.^{۱۳}
- حضرت آیه الله تبریزی رحمة الله علیه: حدیث شریف کساء مُجَرَّب (تجربه شده) و معروف است و علماء به آن عمل کرده اند، حدیث کساء به نحو معروف جزء معتقدات شیعه اثنی عشری است و منکر آن باید استغفار کند تا خداوند متعال رحمی به او بنماید در روزی که «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَ لَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ»^{۱۴} «نجات پیدا کند»^{۱۵}.
- حضرت آیه الله میلانی دامت برکاته: از نظر شرعی می توان به خواندن حدیث کساء موجود به مقتضای اخبار «من بلغ» به قصد رجاء نظر داد و این قرائت اجر دارد، و در صورت قول به قاعده تسامح در ادله سنن به طور رسمی می توان به استجاب خواندن آن فتوا داد. از طرف دیگر، عبارات آن بیان گر مقامات و منازل برای اهل بیت علیهم السلام است و هر کدام از فرزندان آن شاهد دارد و از نظر کتاب و سنت قابل اثبات است. از سوی دیگر، مردم این حدیث را می خوانند و آثار آن را می بینند و این حدیث آثار و برکاتی دارد که در خارج برای ما محسوس است. اگر کسی این امر را منکر شود گویی شفاعت یا اثر تربیت سیدالشهدا علیه السلام را انکار کرده است.^{۱۶}

«احادیث من بلغ» یا قاعده «تسامح در اوله سنن»

۱۰. همان، ص ۲۹۰.

۱۱. همان، ص ۲۷۲.

۱۲. خبرگزاری، نسیم، تابناک و جهان، شنبه ۱۸/۹/۱۳۹۱.

۱۳. امام شناسی (جلد دوم)، حسین گنجی، انتشارات آشیانه مهر، مجمع جهانی شیعه شناسی، چاپ اول، ۱۳۹۴، ص ۸۶.

۱۴. سوره شعراء، آیه ۸۸ و ۸۹: قیامت روزی است که هیچ مال و اولادی سود نمی دهد، مگر کسی که دلی سالم [از رذایل و خبایث] به پیشگاه خدا بیاورد. این مرجع تقلید در پاسخ به کسانی که الحاق حدیث کساء معروف به آخر مفاتیح الجنان را تصرف در مفاتیح می دانند می فرماید: «الحاق آن به مفاتیح الجنان جزء آن محسوب نمی شود و اشکال ندارد» مراجعه کنید به پاورقی شماره ۱۳. بدیهی است اضافه نمودن دعا یا سوره ای از قرآن به ابتدا یا انتهای یک کتاب توسط ناشر، چنان چه امروزه مرسوم است تصرف در اصل آن کتاب نامیده نمی شود. به خصوص اگر از مؤلف یا وارث مؤلف اجازه گرفته شود. طبق نقل برخی از بزرگان، مرحوم محدث زاده فرزند حاج شیخ عباس قمی رحمة الله علیهما رضایت خود را در خصوص الحاق حدیث شریف کساء به آخر مفاتیح الجنان اعلام فرمودند.

۱۵. حدیث کساء و آثار شگفت آن، سید علی محمد ابطی، انتشارات جبل المتین، چاپ پنجم، اردیبهشت ۱۳۹۰، ص ۲۶۹.

۱۶. منبع: سایت رسمی دفتر حضرت آیت الله سید علی حسینی میلانی مدظله العالی.

امام صادق علیه السلام فرمودند: مَنْ سَمِعَ شَيْئًا مِنَ الثَّوَابِ عَلَى شَيْءٍ فَصَنَعَهُ كَانَ لَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ عَلَى مَا بَلَغَهُ^{۱۷}. کسی که بشنود عملی ثواب دارد و آن را انجام دهد ثواب آن را می‌برد، اگر چه آن عمل چنین ثوابی نداشته باشد.

روایاتی مانند روایت فوق به «اخبار من بلغ» معروف است و نتیجه و مضمون آن به «تسامح در ادله سنن» مشهور شده است، و حاصل این روایات این است که: چنان چه مسلمانی بشنود یا در کتابی ببیند که اگر کسی مثلاً عملی انجام دهد، پاداشی در دنیا یا آخرت به او داده می‌شود، خدا آن پاداش را به او می‌دهد. اگر چه واقع و حقیقت چنان نباشد و آن روایت اشتباه باشد. زیرا کرم و فضل خدا و اهل بیت علیهم السلام آن قدر زیاد است که اگر بنده‌ای نسبت به ایشان حُسن ظن پیدا کرد و امیدوار شد نا امیدش نخواهند ساخت.

از این رو فقها و عالمان فقه الحدیث گفته‌اند: درباره مستحبات (سنن) لازم نیست که همواره به دنبال اخبار صحیح و موثق بگردیم، به خلاف واجبات و محرمات که جز با خبر صحیح و موثق ثابت نمی‌شود^{۱۸}. بنابراین به فرموده برخی مراجع و عالمان خبیر قرائت حدیث شریف کساء، (طبق قاعده تسامح در ادله سنن) مستحب است و چنان چه سند آن (نه مضمون و محتوا) ضعیف هم باشد، قرائت کننده آن، به ثواب و پاداشی که در متن حدیث آمده (طبق احادیث من بلغ) خواهد رسید. هر چند به فرموده برخی مراجع، انسان عاقل برای حدیثی مانند کساء به دنبال سند نمی‌گردد.

منابع دیگر حدیث کساء معروف

به گمان برخی تنها منبعی که حدیث کساء را نقل کرده، کتاب عوالم العلوم (قرن ۱۲) است و یک منبع به تنهایی نمی‌تواند دلیلی بر اعتبار یک حدیث باشد. بدیهی است عدم توانایی در تحقیق یا ندانستن و ندیدن، دلیل بر عدم وجود نمی‌باشد، چنان چه امروزه با کامل تر شدن تحقیق محققان ارجمند علوم آل محمد صلی الله علیه و آله و سلم، در کتب و کتاب خانه های معتبر، منابع دیگری برای این حدیث شریف کشف شده است. از جمله:

۱. المنتخب فی جمع المراثی و الخطب، معروف به «منتخب طریحی». (قرن ۱۱).

نوشته فخر الدین محمد بن علی نجفی معروف به شیخ طریحی، تولد نجف اشرف، وفات: سال ۱۰۸۵ قمری.

مرحوم حاج شیخ عباس قمی رحمه الله علیه صاحب کتاب شریف مفاتیح الجنان، با تتبعی که در کتب مختلف حدیثی و روایی داشته، حدیث کساء معروف را از خصایص کتاب منتخب طریحی دانسته و البته سند دیگری برای آن نمی‌شناسد^{۱۹}. اما با وجود عظمت مرحوم شیخ عباس قمی، دیگر محققان علوم اهل بیت علیهم السلام به تحقیقات ایشان اکتفاء نکرده و توانستند با بررسی بیشتر، نشانه های حدیث کساء مشهور را در آثاری از قرن های قبل یافته و سند این حدیث را چند قرن دیگر به زمان معصوم علیه السلام نزدیک نمایند.

۲. المناقب حسین علوی دمشقی حنفی (قرن ۱۰)

مرحوم آیه الله مرعشی نجفی رحمه الله علیه تصریح می‌کنند که من حدیث شریف کساء را به خط او دیده‌ام^{۲۰}.

^{۱۷} . اصول کافی، ج ۲، ص ۸۷.

^{۱۸} . شرح اصول کافی مصطفوی، ج ۳، ص ۱۳۹.

^{۱۹} . منتهی الآمال، ج ۲، ص ۱۰۱۸.

^{۲۰} . احقاق الحق، ج ۲، ص ۵۲۳ و ۵۵۷.

۳. غُرُرُ الْأَخْبَارِ وَ دُرُرُ الْأَثَارِ فِي مَنَاقِبِ أَبِي الْأَمَّةِ الْأَطْهَارِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ دِيلِمِي (قرن ۸).

تألیف محمد بن ابی الحسن الدیلیمی، از بزرگان اصحاب امامیه در علوم مختلف، خصوصاً فقه و حدیث و عرفان است. بخشی از حدیث کساء منقول که در کتاب غرر الأخبار آمده چنین است:

«... فَقَالَ جِبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا إِلَهِي وَ سَيِّدِي وَ مَوْلَايَ، وَ مَنْ تَحْتِ الْكِسَاءِ؟ فَقَالَ جَلَّ جَلَاهُ: «فَاطِمَةُ وَ أَبُوهَا وَ بَعْلَاهَا وَ بَنُوهَا» فَقَالَ يَا رَبِّ أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَنْزِلَ إِلَيْهِمْ وَ أُبَشِّرَهُمْ وَ أَكُونَ مَعَهُمْ؟ فَقَالَ «نَعَمْ». فَزَلَّ، وَ قَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا حَبِيبِي يَا مُحَمَّدَ، أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَكُونَ مَعَكُمْ فَأَكُونَ سَادِسَكُمْ؟ فَقَالَ: «نَعَمْ قَدْ أَذِنْتُ لَكَ». فَقَالَ: يَا حَبِيبِي يَا مُحَمَّدَ، رَبُّكَ يُفَرِّقُكَ السَّلَامَ وَ يُخْصِّصُكَ بِالتَّحِيَّةِ وَ الْأَكْرَامِ وَ يَقُولُ: «وَ عِزَّتِي وَ جَلَالِي وَ غُلُوِي وَ ارْتِفَاعِي، مَا خَلَقْتُ سَمَاءً مَبْنِيَّةً وَ لَا أَرْضاً مَدْحِيَّةً وَ لَا شَمْساً وَ لَا قَمَراً، وَ لَا نَجْمًا، وَ لَا جَنَّةً، وَ لَا نَارًا إِلَّا لِأَجْلِكُمْ»^{۲۱}.

۴. شواهد التنزيل لقواعد التفضيل (قرن ۵)

شواهد التنزيل یکی از مهم ترین متون کهن، تألیف حاکم حسکانی از علمای اهل سنت است که به تفصیل به فضائل و مناقب امیر المؤمنین علی علیه السلام و خاندان وی پرداخته است. مؤلف انگیزه خود از تألیف این کتاب را ادعای یکی از علمای اهل سنت دانسته که نزول سوره هل اتی در شأن امام علی علیه السلام و خاندان وی را منکر شده و ادعا کرده که هیچ آیه‌ای در قرآن در شأن اهل بیت علیهم السلام فرود نیامده است. حسکانی از این موضوع ناراحت شده و تصمیم می‌گیرد پاسخ این شبهه را به صورت مستدل و مستند بدهد؛ لذا به جمع‌آوری روایات پرداخته و شواهد التنزيل را می‌نویسد. البته مؤلف در پایان کتاب متذکر می‌شود که چون با شتاب این کار علمی را انجام داده، توفیق جمع‌آوری کلیه احادیث شأن نزول فضائل حضرت علی علیه السلام را به دست نیاورده و در واقع آن چه که در دسترس وی بوده مطرح شده است. یکی از احادیثی که حاکم حسکانی نقل می‌کند، اشاره ای هر چند گذرا به حدیث کساء و نزول آیه تطهیر است که نشان می‌دهد پیرامون این حدیث در منابع کهن هم سخن به میان آمده است. و اما روایت جابرین عبدالله انصاری که نقل می‌کند:

تَزَلَّتْ هَذِهِ الْآيَةُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ وَ لَيْسَ فِي الْبَيْتِ إِلَّا فَاطِمَةُ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ عَلِيٌّ إِيَّامًا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمْ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ سَلَّمَ: اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلِي^{۲۲}.

وقتی آیه تطهیر بر پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نازل شد، در خانه کسی جز فاطمه و حسن و حسین و علی علیهم السلام نبود در آن حال پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: خدایا اینان اهل بیت من هستند.

تلاش برای محو آثار اهل بیت علیهم السلام

به دلیل وجود خیل کثیری از دشمنان اهل بیت علیهم السلام در طول تاریخ، بسیاری از آثار ایشان یا به غارت رفت و یا در آتش کینه و حسد جاهلان و معاندان سوخت و آن چه امروزه در دست محققان علوم آل الله است، بخشی از آن آثار ارزشمند است. به عنوان مثال از ۳۰۰ اثر ارزشمند مرحوم شیخ صدوق رحمة الله علیه، تنها کمتر از ۱۰ درصد آن مانند: عیون و علل،

۲۱. غرر الأخبار، ص: ۲۹۸

۲۲. شواهد التنزيل لقواعد التفضيل، عبید الله بن عبد الله حسکانی، انتشارات التابعة لوزارة الثقافة و الإرشاد الإسلامي، مجمع إحياء الثقافة الإسلامية، تهران، ۱۴۱۱ ق، ج ۲، ص: ۲۹.

امالی و معانی، توحید و من لا یحضر و... موجود است و این مصیبت جان سوز در آثار دیگر عالمان و کتب دیگر نیز تکرار شد. گرچه با تلاش شبانه روزی برخی از عالمان دل سوز شیعه مانند: میر حامد حسین ها، علامه امینی ها، مرعشی ها و... بسیاری از آثار اهل بیت علیهم السلام در کتاب خانه های هند و پاکستان و عراق و لبنان و سوریه و ... کشف و منتشر شد.

بنابراین حدیث کساء معروف نیز از جمله معارفی است که با تحقیقات بیشتر و مفصل تر می توان اسانید قوی تری برای آن یافت و هم چنان که با تحقیق و جستجوی بیشتر، سند آن از قرن ۱۲ به قرن ۸ منتقل شد، امید است با تلاش شیفتگان مکتب اهل بیت علیهم السلام به قرن اول و دوم نیز منتقل شود. ان شاء الله.

و البته این تلاش نه برای معتبر ساختن حدیث با عظمت کسای بی نیاز از سند، بلکه تنها برای بستن دهان یاوه گویان و گرفتن سخانه از دست سخانه جویان است.

بخش دوم:

دفاع از حدیث شریف کساء

رابطه کتب حدیث و ادعیه با حدیث کساء

برخی گمان کرده اند اعتبار یک حدیث یا دعا به وجود آن حدیث یا دعا در تمام کتب ادعیه و حدیثی مشهور مانند: کافی، مصباح، بحار، مفاتیح و... است. در حالی که این یک تصور غلط و باطل است. چرا که به عنوان مثال بسیاری از ادعیه و روایات که در کتاب های حدیثی و ادعیه نقل شده، در کتاب بحار الانوار یا وسائل نیامده است هم چنان که روایات و دعاهای زیادی نیز در بحار یا کافی آمده که در کتاب های دیگر نقل نشده است؛ و یا ممکن است یک محدث در کتاب خود حدیث یا دعایی را نقل کند، اما مؤلف دیگر دعایی دیگر را نقل کند. این امر هرگز دلیلی برای نفی آن روایات یا ادعیه نیست. بنابر این نقل نشدن حدیث کساء معروف در برخی از کتاب های حدیثی یا ادعیه و زیارات، نشانه ضعف سند یا عدم اعتبار آن نمی تواند باشد و بیان چنین سخنی یا از روی جهالت و نادانی و یا عدم شناخت کافی از روش و سیره فقهاء و محدثین است.

تفاوت نقل، تفاوت محتوا

حدیث شریف کساء دارای ناقلان مختلف از حضرت فاطمه زهراء سلام الله علیها تا برخی همسران نبی اکرم صلی الله علیه و آله و سلم است. هم چنان که در متن و محتوای حدیث در منابع مختلف نیز اندکی تفاوت دیده می شود.

این مطلب زمینه سوء استفاده برخی افراد نا آگاه را فراهم نموده و آن را نشانه تعارض و عدم اعتبار این حدیث دانسته اند. اما به نظر دانشمندان علم حدیث این مسئله هیچ ارتباطی با صحت و اعتبار این حدیث با عظمت ندارد. و ممکن است نقل های مختلف با عبارات متفاوت نشانه صدور حدیث در دفعات مختلف و الفاظ متفاوت باشد.

فقیه نامدار شیعه مرحوم حضرت آیه الله سید محمد کاظم طباطبائی یزدی (صاحب عروه) رحمه الله علیه در پاسخ به سؤالی که پیرامون نقل های مختلف حدیث کساء از ایشان شد، فرمودند:

و اما مکان وقوع این قضیه، پس اخبار در آن مختلف است. از چند خبر مستفاد می‌شود که در خانه ام سلمه بوده است. و از خبری بر می‌آید که در خانه زینب، زوجه حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله بوده است و از خبری استفاده می‌شود که در مسجد بوده. در عرض خبر منتخب این است که: در خانه صدیقه طاهره علیها السلام بوده. و ممکن است رفع منافات ما بین آن ها به این که: این قضیه چند دفعه واقع شده، یا پیش از نزول آیه تطهیر یا بعد از آن... پس از این اختلافات، ممکن است استفاده شود تعدد وقوع این قضیه که يك دفعه آن ها در خانه حضرت فاطمه سلام الله علیها بوده است^{۲۳}.

فرق دعا با حدیث

حدیث شریف کساء، دعا نیست که نیاز به بررسی یکایک الفاظ آن باشد، بلکه منظور از خواندن حدیث کساء در جمع دوستان و شیعیان اهل بیت علیهم السلام، بازگو کردن آن و بیان نزول آیه تطهیر در شان آن بزرگواران و تعیین مصادیق اهل بیت علیهم السلام و ذکر فضیلت آنان است. به همین دلیل برخی علماء فرموده اند: هنگام قرائت حدیث شریف کساء باید به مضامین آن گوش دهیم و نیازی به تکرار یا زمزمه آن نیست، چرا که دعا نیست تا زمزمه شود بلکه حدیث است و هنگام قرائت حدیث باید به آن گوش جان سپرد.

ارزش یک حدیث نزد حضرت زهرا سلام الله علیها

اهل بیت علیهم السلام نسبت به حفظ و نگهداری احادیث اهتمام ویژه ای داشته و به این امر توصیه می نمودند. روزی حضرت زهرا سلام الله علیها به کنیز خود فرمودند: آن حدیث پدرم را بیاور کنیز حدیث را نیافت حضرت فاطمه سلام الله علیها فرمودند: **وَجِئِكِ أَطْلَبِيهَا، فَإِنَّهَا تَعْدِلُ عِنْدِي حَسَنًا وَ حُسَيْنًا**^{۲۴}. وای بر تو آن حدیث را بیاور که نزد من برابری می کند با حسن و حسین! این سخن در زمانی بیان شده که دسته دسته از احادیث و روایات در آتش جهل غاصبان خلافت به آتش کشیده می شد.

فرهنگ محافظت از احادیث

فرهنگ حفظ، نگهداری و احترام به احادیث منتسب به حضرات معصومین علیهم السلام نزد شیعیان و محبان اهل بیت علیهم السلام با حفظ و احترام به قرآن برابری می کند. بنابراین حفظ و احترام به حدیث شریف کساء به دلیل انتساب آن به حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها بر محبان و شیعیان اهل بیت علیهم السلام واجب و لازم است. و هر نوع بی احترامی به آن باعث جریحه دار شدن قلوب شیعیان خواهد شد تا چه رسد به پاره نمودن آن که متأسفانه این حادثه شوم اتفاق افتاده است. مراجع عظام تقلید حتی نسبت به حفظ احترام تصاویر منتسب به ائمه اطهار علیهم السلام که هیچ سندی ندارد، حساس بوده و در ارتباط با آن فرمودند: این عکس ها اصالت ندارد ولی چون منتسب به آن حضرات است نباید مورد بی احترامی قرار گیرد^{۲۵}.

بر اهل خرد واضح است وقتی احترام به تصاویر منتسب به معصومین لازم است، حفظ حرمت و احترام حدیث کساء مشهور که منتسب به بی بی دو عالم حضرت صدیقه کبری سلام الله علیهاست با آن مضامین بلند و اعتبار کافی تا چه مقدار لازم است و شیوه بزرگان دین هم حفظ حرمت و احترام آن در حد اعلا بوده وهست.

انحراف در عقیده، نتیجه تکذیب حدیث

^{۲۳} . السؤال و الجواب، من فتاوي السيد محمد كاظم يزدي، ج ۱، ص ۴۰۷.

^{۲۴} . دلائل الإمامة، ص ۶۵.

^{۲۵} . مسائل جدید از دیدگاه مراجع تقلید، ج ۴، ص ۱۰۵.

اهل علم و عمل در مواجهه با احادیث و اخبار اهل بیت علیهم السلام همواره جانب احتیاط را در نظر داشته و تا زمانی که به ناصحیح بودن یک حدیث یقین کامل نداشته باشند، هرگز آن را رد نمی کنند. بزرگان دین به خوبی می دانند هیچ روایتی را نباید بدون دلیل ردّ یا انکار نمود چرا که ممکن است به ردّ یا انکار اهل بیت علیهم السلام و در نتیجه به ردّ یا انکار خداوند متعال منجر شود. و روایات در این زمینه بسیار است که به دو نمونه اشاره می شود:

امام صادق علیه السلام فرمودند:

لَا تَكْذِبُوا بِحَدِيثِ أَتَاكُمْ أَحَدٌ فَإِنَّكُمْ لَا تَدْرُونَ لَعَلَّهُ مِنَ الْحَقِّ فَتُكْذِبُوا اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ^{۲۶}. احادیث ما را تکذیب نکنید! شما چه می دانید شاید حق باشد و شما با این تکذیب خداوند را در عرش خود تکذیب کرده اید!

و در روایتی دیگر فرمودند:

و لَا تَقُلْ لِمَا بَلَغَكَ عَنَّا أَوْ نُسِبَ إِلَيْنَا هَذَا بَاطِلٌ وَإِنْ كُنْتَ تَعْرِفُ خِلَافَهُ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي لِمَ قُلْنَا وَ عَلَيَّ أَيْ وَجْهِ وَ صِفَةٍ^{۲۷}. آن چه به ما منسوب است را باطل نشارید اگرچه خلاف آن را دیده باشید، چه می دانید ما چه گفتیم

و در چه شرایطی و بر چه وجهی آن را بیان کرده ایم. بی شک حدیث شریف کساء منسوب به حضرت زهرا سلام الله علیها از جمله مواردی است که هیچ انسان عاقل و اهل خردی به خود اجازه نمی دهد منکر آن شده و یا آن را باطل شمارد و شیوه فقهای آگاه، محدثان خبیر در مواجهه با حدیث شریف کساء مشهور تا کنون همین بوده است.

نتیجه ایذاء حضرت زهراء سلام الله علیها

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند:

فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّي مَنْ آذَاهَا فَقَدْ آذَانِي وَ مَنْ آذَانِي فَقَدْ آذَى اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ يَعْضِبُ لِعَضْبِكَ وَ يَرْضَى لِرِضَاكَ^{۲۸}.

فاطمه پاره تن من است مرا آزرده خواهد کرد کسی که وی را اذیت کند، و نیز فرمودند: کسی که فاطمه را اذیت کند مرا اذیت کرده است و هر که مرا اذیت کند خداوند را اذیت کرده است، و نیز فرمودند: خداوند در هنگام خشم فاطمه خشمگین می گردد، و در هنگام خوشنودی وی خوشنود است،

علمان عامل و آگاه می فرمایند: اذیت و آزار حضرت زهراء سلام الله علیها تنها منحصر به حیات ظاهری ایشان نبوده و هر کس در هر زمانی موجبات ناراحتی ایشان را فراهم نماید مشمول حدیث فوق خواهد شد. حتی فقهاء عظام نیز در مسئله ازدواج هم زمان با دو علویه، فتوای به حرمت (خوینی) یا حداقل کراهت (امام) داده و دلیل آن را احتمال رعایت نکردن احترام هر دو علویه و ناراحتی ایشان دانسته اند که نتیجه آن ایذاء حضرت زهرا سلام الله علیها خواهد بود.

^{۲۶} . بصائر الدرجات فی فضائل آل محمد صلی الله علیهم، صفار، محمد بن حسن، ناشر مکتبه آیه الله المرعشی النجفی، قم، چاپ ۱۴۰۴ ق، ج ۱، ص ۵۳۸.

^{۲۷} . همان

^{۲۸} . بحار الأنوار، ج ۳۰، ص ۳۵۳.

حدیث شریف کساء با آن مضامین بلند و عالی که راوی آن حضرت فاطمه زهراء سلام الله علیها می باشد به دلیل انتساب آن به بی بی دو عالم حضرت صدیقه کبری سلام الله علیها از قاعده فوق مستثنا نیست و هیچ انسان عاقلی به فرموده آیه الله تعالی به نفی آن اقدام نمی کند چرا که عالم عاقل و فهمیده حتی اگر یک درصد هم احتمال به صحت سند آن دهد که هیچ استبعادی هم ندارد موجبات ایذاء حضرت فاطمه سلام الله علیها را فراهم نساخته و دنیا و آخرت خود را به باد نمی دهد.

بخش سوم:

آثار، برکات و معجزات حدیث شریف کساء

در فرازهای پایانی حدیث شریف کساء از لسان شریف حضرت زهراء سلام الله علیها چنین نقل شده «رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: سوگند به خدایی که مرا به حق به پیامبری برانگیخته و برای رسالت هم راز خود ساخته، حکایت حدیث کساء در هیچ محفلی از محافل اهل زمین که جمعی از شیعیان و دوستان ما در آن باشند یاد نمی شود جز آن که رحمت الهی بر آنان فرود می آید و فرشتگان گرداگرد آنان جمع می شوند و برای آنان آمرزش می طلبند تا از آن مجلس پراکنده شوند، و این خبر در هیچ محفلی از محافل اهل زمین که جمعی از شیعیان و دوستان ما در آن باشند یاد نمی شود جز آن که اگر اندوهگینی در میان آنان باشد خداوند اندوهش را برطرف می سازد، و اگر غم زده ای باشد، خداوند غمش را می زداید، و اگر حاجتمندی باشد خداوند حاجتش را برآورده خواهد ساخت. در این هنگام حضرت علی علیه السلام گفتند: در این صورت به خدا سوگند که ما رستگار و خوشبخت شدیم و نیز شیعیان ما در دنیا و آخرت رستگار و خوشبخت شدند به خدای کعبه سوگند».

با توجه به این فراز مهم، و اعتقادی که شیعیان به این سخن داشته و دارند، بسیاری از گرفتاری های فردی، خانوادگی و اجتماعی شیعیان و محبان اهل بیت علیهم السلام با تشکیل مجالس و محافل قرائت حدیث شریف کساء مرتفع و حاجات بسیاری برآورده شده و کتاب های متعددی در این زمینه تألیف شده است^{۲۹}.

نمونه ای از این حکایات در ادامه می آید:

۱. شفای کودک با خواندن حدیث کساء

حجت الاسلام والمسلمین حاج سید محمد باقر درچه ای نواده حضرت آیه الله سید محمد درچه ای که استاد حضرت آیه الله بروجردی بوده نقل می کند: به منزل حاج سید مصطفی میرخلف که تازه از مکه آمده بود رفتم و دیدم اوضاع خیلی آشفته و ناراحت کننده است. پدر و عموی حاج سید مصطفی که هر دو روحانی بودند ناراحت و غمگین در مجلس حضور پیدا می کردند و برای این که گریه کردن خود را مخفی کنند به صورت خود آب زده بودند. پس از دقایقی معلوم شد که سید وحید فرزند اول آقا سید مصطفی، بیماری سختی پیدا کرده و هفت دکتر متخصص به او جواب رد داده اند و گفته اند او را به جایی برید که هوای آزاد و تمیزی داشته باشد و ... در فکر بودیم که ناگهان همه اطرافیان به گریه افتادند. از آقا سید مصطفی سوال کردم برای او عقیقه کرده اید؟ گفتند هر کس هر راهنمایی کرده است انجام داده ایم ولی جوابی نگرفته ایم. سوال کردم آیا حدیث کساء هم خوانده اید؟ گفتند نه.

^{۲۹} . مراجعه کنید: حدیث کساء و آثار شگفت آن تألیف حضرت آیت الله میرسیدعلی موحد ابطحي اصفهانی، انتشارات حبل المتین.

گفتم در حدیث کساء آمده است این حدیث در هیچ مجلسی از مجالس اهل زمین که جمعی از شیعیان و دوستان ما در آنجا باشند خوانده نمی شود جز آن که اگر اندوه زده ای در میان آنان باشد خداوند اندوهش را برطرف سازد و اگر غم زده ای باشد خداوند غمش را بزاید و اگر حاجتمندی باشد خداوند حاجت او را روا کند... پس از صحبت کردن درباره فضیلت این حدیث گفتم مردان و زنان خانه جمع شوند تا حدیث کساء را بخوانیم. مقداری از حدیث کساء را خواندم. صدای گریه اهل خانه بلند شد. آنان به حال بچه و ناراحتی هایی که داشتند به شدت می گریستند. یک وقت متوجه شدم که صدای همه زنان بلند شد. پیش خود گفتم نکنند بچه آنها از دنیا رفته باشد و آنها به حدیث کساء تردید پیدا کنند. اما ناگهان خبر رسید که سید وحید پس از ۳۵ روز بیهوشی چشم باز کرده است.

بقیه حدیث کساء را خواندم. هر گاه که صدای همه یا گریه ای به گوشم می رسید متوجه پروردگار عالم می شدم که نکند این کودک فوت کند و اهل خانه به حدیث کساء بدین شوند. پس از پایان حدیث کساء و توسل به حضرت زهرا سلام الله علیها خبر آوردند که کودک مریض سینه مادر به دهان گرفته و شیر می خورد. الحمدلله به برکت حدیث کساء بچه شفا پیدا کرد.

پدر سید وحید می گفت به بقیه بچه هایمان به اندازه وزنشان قرص و دارو خوراندیم. ولی این بچه تاکنون هیچ قرص و دارویی نخورده است. در حال حاضر افراد بسیاری به آقا سید وحید "بچه حدیث کساء" می گویند.

۲. بچه دار شدن با خواندن حدیث کساء

یکی از افراد محترم اصفهان دهه اول فاطمیه در منزل خود برنامه روضه خوانی مفصلی دارد. سالی یکی از روحانیون از خارج اصفهان برای منبر آمدند و مردم را دعوت کردند که برای توسل به حضرت زهرا سلام الله علیها و خواندن حدیث شریف کساء شب آخر را حتما در مجلس شرکت کنند. در آن جلسه با قندهایی که با خواندن حدیث کساء متبرک شده بود از شرکت کنندگان در جلسه پذیرایی شد. زن و شوهری که در آن جلسه خدمت می کردند و چندین سال بود که بچه دار نشده بودند به نیت بچه دار شدن از آن قندها استفاده می کنند. همان شب مرد در خواب می بیند که بچه ای را در دامانش گذاشتند. با توسل به حضرت زهرا سلام الله علیها و خواندن حدیث کساء خداوند به آنها فرزند پسری عنایت می فرماید.

۳. ازدواج و اشتغال به وسیله خواندن حدیث کساء

جناب حجت الاسلام معمار منتظرین، بیش از ۲۱ سال است که به لطف خدا و عنایات حضرت صدیقه طاهره سلام الله علیها صبح های پنجشنبه در منزلشان جلسه حدیث کساء برپاست. ایشان در باب برپا داشتن حدیث کساء بسیار اصرار داشته و نکات ارزشمندی از راز و رمز این حدیث را در صحبت های خود بیان می کنند. از جمله نکاتی که ایشان از حدیث کساء برداشت کرده اند آن است که در این حدیث حضرت فاطمه سلام الله علیها بی واسطه از گفتگوی خداوند با ملائکه و جبرئیل نقل حدیث می کنند و این امر نشان دهنده مقام والای حضرت زهرا سلام الله علیها است. از جمله خاطراتی که ایشان درباره آثار شگفت حدیث کساء نقل می کنند این خاطره است:

یکی از دوستان ما که اهل زواره اصفهان بود برایم نقل کرد که دختری داشتم که در جامعه الزهرا قم درس خوانده بود و مدرک کارشناسی الهیات داشت. خیلی دوست داشتم که همسری سید و با تقوا و از خانواده ای معتبر برای او پیدا شود. خواستگاران بسیاری هم برای دخترمان می آمد ولی هیچ یک از آنها این شرایط را نداشتند. نذر کردم که چهارده شب متوالی حدیث کساء را برای برآورده شدن این خواسته قرائت کنم. در چهاردهمین شب، خانواده ای از تهران تماس گرفتند و خواستند که برای خواستگاری به منزل ما بیایند. آن شب خجالت کشیدیم از خانواده داماد پرسیم آیا از سادات هستند یا نه؟ قراری گذاشته شد و آن خانواده همراه پدر بزرگ داماد به خانه ما در زواره آمدند. در میان صحبت ها پدر بزرگ داماد گفت: خدمت رسیدیم تا دختر شما را برای آقا سید احمد کسائیان خواستگاری کنیم. همین یک جمله

دربدارنده نشانه هایی بود از این که توسل به حدیث کساء مورد قبول قرار گرفته است. یکی آن که آن خانواده از سادات بودند و مهم تر از آن نام خانوادگی آنان کسائیان بود و تماس آنها با خانواده هم در چهاردهمین شب نذر انجام گرفته بود.^{۳۰}

بخش چهارم:

نکته های معرفتی و امامتی حدیث شریف کساء

۱. تعیین مصداق برای اهل بیت علیهم السلام

نزول آیه تطهیر در شأن اهل بیت علیهم السلام و لزوم معرفتی مصادیق آن به منظور جلوگیری از سوء استفاده مخالفان، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم با حضور در خانه حضرت فاطمه سلام الله علیها و جمع نمودن پنج تن آل عبا علیهم السلام در زیر کساء و اجازه ندادن به همسران خود برای ورود در جمع خیمه طویه علیهم السلام، با صراحت مصداق حقیقی و واقعی آیه تطهیر را مشخص ساختند، و با تکرار این واقعه در مکان های عمومی (میدان مباحه) و منازل مختلف به تأکید بیشتر آن اقدام نموده و راه هر نوع عذر و محانه را برای همیشه تاریخ بستند. بنابراین کسانی که با سخن و نوشتار باطل خود مصداق اهل بیت علیهم السلام را امت اسلام یا همسران پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم معرفی نمودند، در حقیقت به تکذیب خدا و رسول و تحریف قرآن و حدیث و تاریخ اقدام نمودند.

مراجعه کنید به فراهی:

- اللَّهُمَّ إِنَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي وَ خَاصَّتِي وَ حَامَتِي... خداوندا، اینان اهل بیت و خاصان و مخصوصان منند.
- فَقَالَ عَزَّوَجَلَّ... هُمْ فَاطِمَةُ وَ أَبُوهَا وَ بَعْلُهَا وَ بَنُوهَا... آنان فاطمه و پدر فاطمه و شوهر فاطمه و فرزندان فاطمه هستند.

۲. محور قرار دادن اهل بیت علیهم السلام برای عالم هستی

خداوند متعال در حدیث کساء، خیمه طویه سلام الله علیهم را سبب خلقت تمام عالم هستی معرفی نمودند که اگر ایشان نبودند هیچ مخلوقی اعم از کهکشان ها و افلاک و ماه و خورشید و ... خلق نمی شد، و این امتیازی عظیم و بی نظیر برای پنج تن آل عبا علیهم صلوات الله می باشد که هیچ موجودی با آن برابری نمی کند. البته این قاعده علمی و عقلی در تمام دنیا مرسوم است. به عنوان مثال هزینه های سنگینی برای تأسیس دانشگاه های دنیا صرف می شود و صدها هزار نفر در آن تحصیل می کنند تا تعدادی معدود نخبه علمی از آن فارغ التحصیل شوند و همین تعداد اندک، تمام آن هزینه های سنگین را جبران می کند.

مراجعه کنید به فراهی:

- فَقَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَا مَلَائِكَتِي وَ يَا سَكَّانَ سَمَوَاتِي إِنِّي مَا خَلَقْتُ سَمَاءَ مَبْنِيَّةً وَ لَا أَرْضاً مَدْحِيَّةً وَ لَا قَمَراً مُنِيراً وَ لَا شَمْساً مُضِيَّةً وَ لَا فَلَكَاً يَدُورُ وَ لَا بَحْراً يَجْرِي وَ لَا فَلَكَاً يَسْرِي إِلَّا فِي مَحَبَّةِ هَؤُلَاءِ الْخَمْسَةِ الَّذِينَ هُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ^{۳۱}... خدای عزوجل فرمود: «ای فرشتگان من وای ساکنان آسمان های من، من آسمان برافراشته و زمین گسترده و ماه تابان و خورشید

^{۳۰} حدیث کساء و آثار شگفت، ص ۱۲۷.

^{۳۱} کلیات مفاتیح الجنان، حاج شیخ عباس قمی، نشر حدیث مهر، قم، چاپ چهارم، بهار ۱۳۹۰، متن کامل حدیث شریف کساء، ص ۱۱۳۳.

درخشان و چرخ گردان و کشتی روان و دریای خروشان را نیافریدم جز به خاطر دوستی این پنج تن که اینک در زیر عبا هستند».

۳. اثبات مقام عصمت برای اهل بیت علیهم السلام

با جمع شدن خمسه طویه صلوات الله علیهم در کساء میانی و نزول آیه تطهیر در شأن آنان، مقام عصمت برای اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام ثابت شد. چرا که نتیجه آیه تطهیر، پاکی کامل و طهارت مطلق اهل بیت علیهم السلام از هر نوع ناپاکی و پلیدی و جهل است که همان عصمت تمام و کمال است و این نوع از عصمت تنها به ایشان اختصاص دارد.

مراجعه کنید به فراهی:

- فَاجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ رَحْمَتَكَ وَ غُفْرَانِكَ وَ رِضْوَانَكَ عَلَيَّ وَ عَلَيِّهِمْ وَأَذْهَبْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَ طَهِّرْهُمْ تَطْهِيراً... پس صلوات و برکات و رحمت و آمرزش و خشنودی خود را بر من و آنان قرار ده، و هرگونه پلیدی را از آنان دور ساز و آنان را پاک و پاکیزه قرار ده.
- إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَوْحَى إِلَيْكُمْ يَقُولُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً... خداوند برای شما (آیه تطهیر را) وحی فرستاده و می فرماید: جز این نیست که خداوند می خواهد هرگونه پلیدی را از شما خاندان دور سازد و شما را پاک و پاکیزه قرار دهد.

۴. حشر و نشر اهل بیت علیهم السلام با ملائک مقرب الهی

حضور امین وحی الهی، جبرائیل در کنار اهل بیت علیهم السلام و حشر و نشر با ایشان از زیبایی های حدیث شریف کساء است.

مراجعه کنید به فراهی:

- فَقَالَ جِبْرَائِيلُ يَا رَبِّ أَتَأْذُنُ لِي أَهْبِطَ إِلَى الْأَرْضِ لِأَكُونَ مَعَهُمْ سَادِسًا... جبرئیل گفت: پروردگارا، آیا مرا نیز اجازه می دهی که به زمین فرود آیم تا ششمین نفر با آنان باشم؟
 - فَدَخَلَ جِبْرَائِيلُ مَعَنَا تَحْتَ الْكِسَاءِ... جبرئیل نیز در عبا ما وارد شد.
- ### ۵. اثبات مقام امامت برای اهل بیت علیهم السلام

الف) اشاره مستقیم به مسئله امامت و وصایت: در بخش هایی از حدیث شریف کساء با صراحت به مسئله جانشینی حضرت علی علیه السلام اشاره شده است.

مراجعه کنید به فراهی:

- وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا آخِي يَا وَصِيَّيَّ وَ خَلِيقَتِي وَ صَاحِبِ لَوْائِي^{۳۲}... و سلام بر تو ای برادر و وصی و جانشین من و صاحب پرچم من.
- وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَبَا الْحَسَنِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ^{۳۳}... و سلام بر تو ای ابالحسن و ای امیرمؤمنان.

^{۳۲} . این کلمات توسط رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به امیرالمؤمنین علیه السلام گفته شده و با صراحت ایشان را به عنوان وصی و جانشین و صاحب پرچم خود معرفی نمودند.

^{۳۳} . لقب مقدس «امیرالمؤمنین» توسط خداوند متعال در جریان حجة الوداع به حضرت علی علیه السلام داده شد و خطاب قرار دادن حضرت علی علیه السلام توسط حضرت فاطمه سلام الله علیها با لقب «امیرالمؤمنین» یک سال قبل از حجة البلاغ، نشان از ارتباط عمیق و معنا دار حضرت فاطمه سلام الله علیها با عالم معنا دارد، همان گونه که در همین حدیث شریف وجود مقدس حضرت زهراء سلام الله علیها بدون واسطه از خداوند متعال نقل می فرماید: فَقَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَا مَلَائِكَتِي وَ يَا سَكَّانَ سَمَوَاتِي...

ب) اشاره غیر مستقیم به مسئله امامت: به یقین کسانی که مصداق آیه تطهیر در قرآن و محور عالم خلقت در حدیث کساء معرفی شدند و از امتیاز بی نظیر عصمت مطلق برخوردار بوده و از هر نوع خطا و لغزشی مصون هستند شایستگی مقام والای امامت امت و جانشینی برای رسول خاتم صلی الله علیه و آله و سلم را دارا هستند تا کسانی که سراپا عیب و نقص و خطا و لغزش هستند.

مراجعة کنید به فراهی:

- اِنَّهُمْ مِنِّي وَ اَنَا مِنْهُمْ... آنان از منند و من هم از آنانم.
 - فَقَالَ عَزَّوَجَلَّ هُمْ اَهْلُ بَيْتِ النَّبُوَّةِ وَ مَعْدِنِ الرَّسَالَةِ... خدای عزوجل فرمود: آنان خاندان نبوت و معدن رسالت هستند.
۶. ارتباط معنا دار رسول خاتم صلی الله علیه و آله و سلم با اهل بیت علیهم السلام

آن چه به وضوح در سراسر حدیث کساء به چشم می خورد رابطه عمیق اهل بیت علیهم السلام با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است، به نحوی که در خلقت جسمی و روحی، مادی و معنوی همانند هم بوده و هر نوع دوستی و دشمنی با هر یک از آنان، دوستی و دشمنی با رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بوده همان گونه که آزار و اذیت هر یک یا مسرور نمودن هر کدام از ایشان، به رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم باز می گردد.

مراجعة کنید به فراهی:

- لَحْمُهُمْ لَحْمِي وَ دَمُهُمْ دَمِي يُؤْلَمُنِي مَا يُؤْلَمُهُمْ وَ يَجْرُئُنِي مَا يَجْرُئُهُمْ اَنَا حَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَ سِلْمٌ لِمَنْ سَالَمَهُمْ وَ عَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُمْ وَ مُجِبٌّ لِمَنْ أَحَبَّهُمْ... گوشتشان از گوشت من، و خونشان از خون من است، آن چه آنان را به درد آورد مرا به درد می آورد، و آن چه آنان را اندوهگین کند مرا اندوهگین می کند، من در جنگم با کسی که با آنان بجنگد، و در صلح و صفایم با کسی که با آنان در صلح و صفا باشد، دشمنم با هر که با آنان دشمنی کند، و دوستم با کسی که آنان را دوست بدارد.
۷. عظمت حضرت فاطمه زهراء سلام الله علیها در حدیث کساء

در کنار فضائل ممتاز اهل بیت علیهم السلام در حدیث کساء، فضائل و امتیازات حضرت صدیقه کبری سلام الله علیها از درخشندگی خاصی برخوردار است. به عنوان نمونه:

الف) راوی حدیث کساء معروف حضرت فاطمه سلام الله علیها است.

مراجعة کنید به فراهی:

* عَنْ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَالَتْ سَمِعْتُ فَاطِمَةَ أُمَّهَا قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ أَبِي رَسُولُ اللَّهِ فِي بَعْضِ الْأَيَّامِ... از روزها پدرم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بر من وارد شد.

ب) پناه بردن رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به فاطمه و خانه فاطمه سلام الله علیها.

مراجعة کنید به فراهی:

* فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاطِمَةُ... قَالَ لِيْ اَجِدُ فِي بَدَنِي ضَعْفًا... يَا فَاطِمَةُ اَيْتِنِي بِالْكَسَاءِ الْيَمَانِي فَعَطَّيْنِي بِهِ... سلام بر تو ای فاطمه... فرمودند: ضعفی شدید در خود احساس می کنم... فرمودند: ای فاطمه! آن عبای یمنی را برایم بیاور و مرا با آن بپوشان.

ج) نقل سخن خداوند متعال توسط حضرت زهراء سلام الله علیها بدون واسطه.

مراجعة کنید به فراهی:

* فَقَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَا مَلَائِكَتِي وَ يَا سُكَّانَ سَمَوَاتِي إِنِّي مَا خَلَقْتُ سَمَاءَ مَبْنِيَّةً وَ لَا أَرْضاً مَدْحِيَّةً وَ لَا قَمَراً مُنيراً وَ لَا شَمْساً مُضِيَّةً وَ لَا فَلَكَاً يَدُورُ وَ لَا بَحْراً يَجْرِي وَ لَا فَلَكَاً يَسْرِي إِلَّا فِي مَحَبَّةٍ هُوَ لِأَنَّ فِي مَحَبَّةِ هَؤُلَاءِ الْخَمْسَةِ الَّذِينَ هُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ... در این هنگام خدای عزوجل فرمود: «ای فرشتگان من وای ساکنان آسمان های من، من آسمان برافراشته و زمین گسترده و ماه تابان و خورشید درخشان و چرخ گردان و کشتی روان و دریای خروشان را نیافریدم جز به خاطر دوستی این پنج تن که اینک در زیر عبا هستند.

(د) تکمیل خسته طیبه با فاطمه زهراء سلام الله عليها.

حضرت فاطمه زهراء سلام الله عليها با وجودی که نه پیامبر بودند و نه امام، اما تمام شئون نبوت و امامت از عصمت، علم و ولایت را دارا بوده و در میان حضرات اهل بیت عليهم السلام از جایگاه ویژه و عظمتی خاص برخوردار بودند و بدون ایشان جمع اهل بیت عليهم السلام کامل نمی شود.

مراجعة کنید به فراهی:

* وَ قُلْتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَتَاهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأْذَنُ لِي أَنْ أَكُونَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ قَالَ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا بِنْتِي وَ يَا بَعْضَتِي قَدْ أَذِنْتُ لَكَ فَدَخَلْتُ تَحْتَ الْكِسَاءِ فَلَمَّا اكْتَمَلْنَا جَمِيعاً تَحْتَ الْكِسَاءِ أَخَذَ أَبِي رَسُولُ اللَّهِ بِطَرْفِي الْكِسَاءِ وَ أَوْمَىءَ بِيَدِهِ الْيُمْنِي إِلَى السَّمَاءِ... گفتم: سلام بر تو ای پدر جان! ای رسول خدا، آیا اجازه می دهی که با شما زیر این عبا باشم؟ به من فرمودند: سلام بر تو ای دختر من و پاره ی تن من، به تو اجازه دادم. من هم با آنان در زیر عبا درآمدم. چون جمع ما کامل شد و همگی به زیر عبا جمع شدیم، پدرم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم یک طرف عبا را گرفته و با دست راست خود به آسمان اشاره کردند

(و) محور قرار دادن حضرت فاطمه سلام الله عليها توسط خداوند متعال.

مراجعة کنید به فراهی:

- هُمُ فَاطِمَةُ وَ أَبُوهَا وَ بَعْضُهَا وَ بَنُوها... آنان فاطمه و پدر فاطمه و شوهر فاطمه و فرزندان فاطمه هستند
۸. نزول رحمت و برطرف شدن غم و یاد اهل بیت عليهم السلام

(الف) هر کجا نام و یاد اهل بیت عليهم السلام برده شود محل نزول رحمت و برکات خدای عزوجل خواهد بود. انتخاب اسامی مکان ها و افراد نیز همین خاصیت را دارد. به عنوان مثال در خانه ای که اسامی و القاب اهل بیت عليهم السلام برده شود اگرچه با صدا زدن فرزندان باشد، رحمت الهی نازل و هبوط فرشتگان را به دنبال خواهد داشت.

مراجعة کنید به فراهی:

* فَقَالَ النَّبِيُّ وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا وَ اصْطَفَانِي بِالرَّسَالَةِ حَيًّا مَا ذُكِرَ حَبْرُنَا هَذَا فِي مَحْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ الْأَرْضِ وَ فِيهِ جَمْعٌ مِنْ شَيْعَتِنَا وَ مُجْتَبَايِنَا إِلَّا وَ نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ الرَّحْمَةُ وَ حَفَّتْ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ وَ اسْتَعْفَرَتْ لَهُمْ إِلَى أَنْ يَتَفَرَّقُوا... رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: سوگند به خدایی که مرا به حق به پیامبری برانگیخته و برای رسالت هم راز خود ساخته، این حکایت ما در هیچ محفلی از محافل اهل زمین که جمعی از شیعیان و دوستان ما در آن باشند یاد نمی شود جز آن که رحمت الهی بر آنان فرود می آید و فرشتگان گردا گرد آنان جمع می شوند و برای آنان آمرزش می طلبند تا از آن مجلس پراکنده شوند.

(ب) از دیگر خواص و آثار ذکر نام و یاد اهل بیت عليهم السلام، ایجاد نشاط و سرور باطنی و برطرف شدن غم و اندوه و برآورده شدن حاجات شرکت کنندگان در این جلسات خواهد بود.

مراجعة کنید به فراهی:

- وَ الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا وَ اضْطَفَانِي بِالرِّسَالَةِ نَجِيًّا مَا ذُكِرَ خَبْرُنَا هَذَا فِي مَحْفَلٍ مِنْ مَحَافِلِ اَهْلِ الْاَرْضِ وَ فِيهِ جَمْعٌ مِنْ شِيعَتِنَا وَ مُجْتَبَا وَ فِيهِمْ مَهْمُومٌ اِلَّا وَ فَرَحَ اللهُ هَمَّهُ وَ لَا مَعْمُومٌ اِلَّا وَ كَشَفَ اللهُ غَمَّهُ وَ لَا طَالِبٌ حَاجَةً اِلَّا وَ قَضَى اللهُ حَاجَتَهُ...
 سوگند به خدایی که مرا به حق به پیامبری برانگیخته و برای رسالت هم راز خود ساخته، این خبر ما در هیچ محفلی از محافل اهل زمین که جمعی از شیعیان و دوستان ما در آن باشند یاد نمی شود جز آن که اگر اندوهگینی در میان آنان باشد خداوند اندوهش را برطرف می سازد، و اگر غم زده ای باشد، خداوند غمش را می زداید، و اگر حاجتمندی باشد خداوند حاجتش را برآورده خواهد ساخت.

بخش پنجم:

نکته های تربیتی حدیث شریف کساء

در کنار تمام عظمت هایی که حدیث شریف کساء با توجه به نکته های اصولی، اعتقادی و امامتی که دارد، اما فرازهای زیبای این حدیث خالی از نکته های تربیتی نیست. برخی از جلوه های تربیتی این حدیث شریف عبارت است از:

۱. حضور گرم و صمیمی همراه با عاطفه و محبت اعضاء خانواده در کنار یکدیگر
۲. نحوه سخن گفتن اعضاء خانواده با یکدیگر
۳. محور قرار دادن بانوی خانه توسط دیگر اعضاء خانواده

با توجه به آن که در روایات، زن و بانوی خانه مدیر داخلی خانواده معرفی شده است^{۳۴}، در حدیث شریف کساء به این نکته با اهمیت عنایت خاصی شده و همه اعضاء خانواده با مراجعه به بانوی خانه که در این حدیث، حضرت فاطمه زهراء سلام الله علیها می باشند، سوالات و درخواست خود را مطرح می کنند و سخنگوی ماجرا و مدیریت کننده این حکایت زیبا از ابتدا تا انتها مادر خانواده و مدیر خانه می باشد.

نکته قابل توجه دیگر آن که گرچه استفاده از برخی واژه ها به تناسب مقامات هر یک از اهل بیت علیهم السلام بوده اما الگو قرار دادن آن برای تمام خانواده ها با استفاده از کلمات معادل و متناسب با شأن و منزلت هر خانواده ای شایسته و لازم است. به عنوان مثال اگر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به نوادگان خود می فرماید: یا وَلَدِی و یا صَاحِبِ حَوْضِی و یا شَافِعِ اُمَّتِی... متناسب با مقامات امام حسن و امام حسین علیهما السلام در دنیا و آخرت است و دیگران می توانند با واژه هایی که بار عاطفی دارد با فرزندان و نوادگان خود سخن بگویند: مانند: فرزند عزیزم، نور چشمم، یادگار من و ...

^{۳۴} . رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: اَلْمَرْأَةُ سَيِّدَةُ بَيْتِهَا زَنَ فَرَمَانِرَوَاى خَوِيْش اِسْت. نَهْجُ الْفَصَاحَةِ (مجموعه کلمات قصار حضرت رسول صلی الله علیه و آله)، ترجمه ابوالقاسم پاینده، نشر دنیای دانش، چاپ تهران، ص: ۶۱۴.

به هر صورت استفاده از نکات تربیتی حدیث شریف کساء و عمل نمودن به آن، در زمانی که همه کامل دشمنان دین بر فروپاشی نهاد مقدس خانواده متمرکز شده از اهمیت مضاعفی برخوردار است.

در حکایت زیبای کساء، سه نسل از نهاد مقدس خانواده در کنار هم قرار می گیرند:

۱. رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به عنوان پدر بزرگ
۲. حضرت فاطمه و امیرالمؤمنین علیهما السلام به عنوان فرزند و داماد
۳. امام حسن و امام حسین علیهما السلام به عنوان نوادگان

و در این میان نحوه سخن گفتن صمیمی اعضاء خانواده با یکدیگر نیز بسیار مهم و قابل توجه است که برخی از آن موارد در ادامه خواهد آمد:

۱. نحوه سخن گفتن پدر با دختر

مراجعه کنید به فرازهای:

- اَلسَّلَامُ عَلَیْکَ یا فاطِمَةُ... سلام بر تو ای فاطمه.
 - وَ عَلَیْکَ السَّلَامُ یا بِنْتِی وَ یا بَضْعَتِی... سلام بر تو ای دختر من و ای پاره ی تن من.
۲. نحوه سخن گفتن دختر با پدر

مراجعه کنید به فرازهای:

- اَلسَّلَامُ عَلَیْکَ یا اَبْتَاهُ یا رَسُوْلَ اللهِ... سلام بر شما ای پدرجان ای رسول خدا.
۳. نحوه سخن گفتن فرزند با مادر

مراجعه کنید به فرازهای:

- اَلسَّلَامُ عَلَیْکَ یا اُمَّاهُ... سلام بر تو ای مادرجان.
۴. نحوه سخن گفتن مادر با فرزند

مراجعه کنید به فرازهای:

- عَلَیْکَ السَّلَامُ یا قُرَّةَ عَیْنِی وَ تَمْرَةَ فُوَادِی... سلام بر تو ای نور دیده و ای میوه ی دلم.
۵. نحوه سخن گفتن نوادگان با پدر بزرگ

مراجعه کنید به فرازهای:

- اِنِّی اَشْمُّ عِنْدَکَ رَاحَةً طَیِّبَةً کَأَنَّهَا رَاحَةُ جَدِّی رَسُوْلِ اللهِ... من بوی خوشی نزد شما می یابم، گویی بوی جدم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است.
 - وَ قَالَ السَّلَامُ یا جَدَّاهُ یا رَسُوْلَ اللهِ... سلام بر تو ای جد بزرگوار، ای رسول خدا.
 - وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَیْکَ یا جَدَّاهُ السَّلَامُ عَلَیْکَ یا مَنِ اخْتَارَهُ اللهُ... سلام بر تو ای جد بزرگوار، سلام بر تو ای کسی که خدا او را برگزیده است.
۶. نحوه سخن گفتن پدر بزرگ با نوادگان

مراجعه کنید به فرازهای:

- وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا وَادِي وَ يَا صَاحِبَ حَوْضِي... سلام بر تو ای فرزند من و صاحب حوض من^{۳۵}.
 - يَا وَادِي وَ يَا شَافِعَ أُمَّتِي... و سلام بر تو ای فرزند من و ای شفیع امت من.
۷. نحوه سخن گفتن همسر با همسر

مراجعه کنید به فرازهای:

- وَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ... امیرالمؤمنین فرمود: سلام بر تو ای فاطمه ای دختر رسول خدا.
 - فَقُلْتُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَبَا الْحَسَنِ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ... و من گفتم: سلام بر تو ای ابالحسن و ای امیرمؤمنان.
۸. نحوه سخن گفتن داماد با ابوالزوجه

مراجعه کنید به فرازهای:

- إِنِّي أَنَا مَعَكُمْ عِنْدَكَ رَائِحَةٌ طَيِّبَةٌ كَأَنَّهَا رَائِحَةُ أَخِي وَ ابْنِ عَمِّي رَسُولِ اللَّهِ... من بوی خوشی نزد تو می یابم، گویی بوی برادر و پسر عمویم رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است.
 - وَ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَكُونَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ... سلام بر تو ای رسول خدا، آیا اجازه می دهی که با شما در زیر این عبا باشم؟
۹. نحوه سخن گفتن ابوالزوجه با داماد

مراجعه کنید به فرازهای:

- قَالَ لَهُ وَ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا أَخِي يَا وَصِيَّيَ وَ خَلِيفَتِي وَ صَاحِبَ لِيوَأْتِي... رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: و سلام بر تو ای برادر و وصی و جانشین من و صاحب پرچم من
۱۰. اذن ورود

علاوه بر رعایت ادب و احترامی که اعضاء خانواده نبوت در حدیث شریف کساء با یکدیگر دارند، رعایت ادب و احترام همگی ایشان به ساحت مقدس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم با درخواست اجازه برای تشریف به ساحت مقدس نبوی است.

مراجعه کنید به فرازهای:

- أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَدْخُلَ مَعَكَ تَحْتَ الْكِسَاءِ... آیا اجازه می دهی که با شما زیر این عبا باشم؟
- أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَدْخُلَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ... آیا اجازه می دهی که با شما دو نفر زیر این عبا باشم؟
- أَتَأْذُنُ لِي أَنْ أَدْخُلَ مَعَكُمْ تَحْتَ الْكِسَاءِ... آیا اجازه می دهی که با شما زیر این عبا باشم؟

^{۳۵} . منظور از حوض، همان حوض کوثر در بهشت است که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند: قرآن و اهل بیت علیهم السلام فردای قیامت بر سر حوض کوثر در بهشت گرد هم می آیند.

نظم فارسی حدیث شریف کساء

روایت شد از حضرت فاطمه
حدیث شریفی برای همه

که روزی حبیب خدا مصطفی
ابوالقاسم احمد رسول خدا

محمد(ص) شهنشاه دنیا و دین
که ما را پدر باشد آن مه جبین

قدم رنجه فرمود در خانه ام
منور از او گشت کاشانه ام

بفرمود یا فاطمه بر تو باد
سلام از من ای دخت نیکونهاد

بدو عرض کردم که ای نامور
ز من بر تو بادا سلام ای پدر

سپس گفت آن شاه خوبان به من
که وضعی شده عارضم در بدن

بگفتم پدرجان ز ضعف شما
نباشد پناهم به غیر خدا

مرا گفت ای دختر بردبار
کسای یمانی ما را بیار

بپوشان مرا در کساي یمن

بپوشانم او را سراسر بدن

چو کردم به رخسار خویش نگاه

رخش می درخشید مانند ماه

درخشیدنی چون مه چارده

بر آن ماه هر لحظه کردم نگه

چو پوشاندمش جامه را بر بدن

پس از ساعتی از در آمد حسن(ع)

چو فرزند دلبندم از در رسید

سلامی بداد و جوابی شنید

بگفتا که ای مادر مهربان

رسد بوی خوش بر مشام آنچه آنچنان

که گویی بود بوی جدم رسول

به پاسخ چنین گفت با وی بتول

که ای نور چشمان مادر، حسن

بهین میوه ی نارس قلب من

بلی، جد تو رفته زیر کسا

به زیر کسا خفته آن پارسا

حسن رفت نزدیک جد گرام

چنین گفت بعد از ادای سلام

که ای جد من ای رسول خدا

دهي اذنم آيم به زير كسا؟

جوابش چنين داد خير البشر
تو را باد از من سلام اي پسر

تويي وارث و صاحب حوض من
مجازي كه داخل شوي اي حسن

به زير عبا رفت آن نور عين
پس از ساعتی از در آمد حسين(ع)

حسين كرد با مادر خود سلام
سپس گفت از مهر آن نيكنام

كه اي مادر خوب فرخ سرشت
مشامم شده پر ز بوي بهشت

كه گويي در اين كوي جدم بود
چنين بوي خوش بوي جدم بود

بگفتا به او مادر: اي نور عين
تويي ميوه ي قلب مادر حسين

بلي، جدّ والاي تو با حسن
به زير كسا خفته اند آن دو تن

چو بشنيد آن كودك مه لقا
چنين پاسخ از مادر باوفا

به نزد كسا رفت و گفتا سلام
حضور همايون خير الانام

سپس گفتم اي جد والاتبار
رسولي که حق کرده ات اختيار

مرا مي دهی إذن آيم به پيش؟
پذيري مرا در کسا نزد خویش؟

چنين داد شاهنشاه دين جواب
سوال حسين زاده ي بوتراب

تورا باد از من سلام اي پسر
تويي شافع امتم سر به سر

به تحقيق رخصت دهم بر شما
که آيي به زير کسا نزد ما

حسين شد چو داخل به زير کسا
بيامد ز در شير حق مرتضي(ع)

بگفت السلام عليك يا بتول
سلامم به تو باد دخت رسول

چو زهرا شنيد از علي (ع) اين سخن
بگفتا به تو باد اي بوالحسن

سلام من اي سرور مومنين
وصي به حق، اي امام مبين

علي گفت اي دخت خير الانام
رسد بوي خوش مرا بر مشام

به نزد من اين بوي خوش گوييا
نشاييد جز از خاتم انبيا

که باشد عزیز و دل آرای من
اخی و پسر عم و مولای من

بگفتا بلی؛ با حسین و حسن
به زیر کسا خفته شاه زمن

علی با خبر شد چو از ماجرا
روان گشت با وجد نزد کسا

بگفت السلام ای رسو خدا
دهی رخصت آیا ز احسان مرا؟

که با اذنت ای خاتم انبیا
بیایم به پیش تو زیر کسا

سلام ورا رهبر بی قرین
جواب حکیمانه داد اینچنین

به تو ای برادر سلام از من است
که چشمم به دیدار تو روشن است

تویی صاحب سیف و علم و قلم
به دست تو باشد لوا و علم

به تحقیق رخصت دهم بر علی
که باشد علی ذات حق را ولی

علی گشت وارد به زیر کسا
حضور شریف حبیب خدا

چو من دیدم این چار تن رفته اند

به زیر کسا نزد هم خفته اند

روان گشتم از شوق سوي کسا

رسیدم به نزدیک آن چار تا

سپس عرض کردم سلام اي پدر

سلام اي پدر اي مرا تاج سر

مرا مي دهید إذن تا با شما

شوم ملحق و آيم اندر کسا؟

پدر داد پاسخ به دختر چنین

سلام پدر بر تو اي نازنین

تويي دختر و پاره اي از تتم

کجا دیده و دل ز تو برکنم

بيا در برم اي عزيز پدر

که ام ابیهایي و خوش سير

چو زهرا مکين شد به زیر کسا

کسا عزتي يافت بي انتها

محمد(ص)، علي(ع)، فاطمه(س) با حسن(ع)

حسين(ع) پنجمي شد در اين انجمن

چو رفتند اين پنج تن در کسا

کسا شد منور چو عرش خدا

رسول خدا از دو سوي کسا

سوي آسمان برد دست دعا

که یارب ز الطاف بی انتها
تو محظوظ کن اهل بیت مرا

هم اینان رعایت ز من می کنند
هم اینها حمایت ز من می کنند

بود لحم ابدانشان لحم من
بود خونشان خون من در بدن

اذیت کند هر که این چار تن
اذیت نمودست بر جان من

گسی گر که غمگین کند حالشان
مرا کرده غمگین ز احوالشان

هر آنکس که جنگ است با این چهار
مرا کرده با جنگ خودشان دچار

به صحم اگر صلح گیرند پیش
وگرنه شود خاطر من پریش

هر آن کو نماید بر آنها ستیز
ستیزم به او موقع رستخیز

محبّ محبّان آنان منم
به خشم بداندیشان دشمنم

بود اهل بیت من این چارتن
که روشن ز آنان بود چشم من

من از این چهار؛ این چهار از منند
که پاکیزه گفتار و دل روشنند

خدایا به برکات و غفران خود
رضای خود و لطف و احسان خود

نما شامل حال این چار تن
نظر کن خدایا ز رأفت به من

از آنها پلیدی همی دور کن
دل و دیده شان را پر از نور کن

ندا آمد از درگه ذوالجلال
ز درگاه داننده ی لایزال

که ای ساکنان همه آسمان
همه آسمان ها و افرشتگان

نکردم من این آسمان را به پا
نفرموده ام این زمین را بنا

ندادم قمر را درخشندگی
ندادم به خورشید رخسندگی

نکردم فلک را به گردش روان
نه دریای موج و کشتی در آن

مگر از برای همین پنج تن
که باشند زیر کسای یمن

سپس جبرئیل امین از خدا
بپرسید از روی خوف و رجا

که هستند این ها به زیر کسا؟

جوابش چنین داد جلّ علا

کسا پایگاه رسالت بود

در آن اهل بیت نبوت بود

در اینجا بود فاطمه با پدر

هم او هست با شوهر و دو پسر

ز حق جبرئیل این تمنا نمود

که آید ز بالا به پایین فرود

پس از کسب رخصت ز حیّ مبین

روان شد ز عرش خدا بر زمین

چو آمد به نزد رسول خدا

چنین گفت با خاتم انبیا

خداوند عالیّ اعلا سلام

رسانده سپس داده بر تو پیام

به عزّ و جلال و بزرگی خویش

تو را دوست دارم ز اندازه بیش

نفرموده ام خلق ارض و سما

ندادم به مه نور و خور را ضیاء

فلک را و دریا و کشتی مگر

برای تو و آن چهار دگر

چو اذن است داخل شوم در کسا

کنون اذن و رخصت دهید شما؟

چنین گفت با جبرئیل امین

رسول خدا پیشوای مبین

بلی، اذن دادم که زیر کسا

بیایي بَرَم ای امین خدا

سپس گفت با ذات خیر الانام

برای تو آورده ام این پیام

همین است و جز این نباشد که رب

اراده چنین کرده ای منتخب

برای تو و اهل بیت شما

به مصداق فرمایش آنما*

پلیدی بود دور از این خاندان

به بیت تو پاکی بود جاودان

در اینجا لب از لب علی باز کرد

سخن های سنجیده آغاز کرد

چنین گفت مولا به خیر البشر

که ای صاحب وحی و سرّ و خیر

خبر ده مرا؛ چیست راز خدا؟

از این جمع بودن به زیر کسا

چه فضل و شرافت بود بهر ما؟

بیان کن برای من ای رهنما

پیمبر چنین داد او را جواب

به آن کس که من را نمود انتخاب

فرستاد بهر نجات بشر
ز سوي خود آن خالق دادگر

به هر مجلسي از مجالس در آن
اگر در زمين باشد از پيروان

بود از محبان و از شيعيان
شود ذكري از اين خبر در ميان

مگر رحمت از سوي حق بي گمان
به آنان شود نازل از آسمان

ملائيك در اطرافشان حلقه وار
بخواهند از درگه كردگار

بيخشد گناهانشان را خدا
به شادي بسازد ز همشان جدا

قسم خورد مولا به پروردگار
به بيت خدا شيعه شد رستگار

پيمير ز نو داد داد سخن
چنين گفت آن شاه با بوالحسن

قسم بر خدائي كه از روي حق
مرا نيك بگزید و بردم سبق

به هر مجلسي ذكر شد اين خير
شود مجلس از لطف حق معتبر

همه پيروان و همه دوستان

که باشند مغموم اندر میان

شود هم و غم ِ همه برطرف
بَدَل می شود هم و غم بر شَعْف

چو خواهد کسی حاجتی از خدا
در آن حلقه حاجات گردد روا

پس از مصطفی شیر یزدان علی
که دل گردد از نام او منجلی

قسم خورد بر ذات پروردگار
که شد شیعه با این خیر رستگار

سعادت به دنیا و عقبا به است
که تأیید آن با رَبِّ کعبه است

مخور "پیروی" غم ز روز جزا
برو در پناه حدیث کسا
منبع: دیوان اشعار فاطمیه